

UNITÁRIUS ÉLET

53. ÉVFOLYAM 4. SZÁM
1999. JÚLIUS-AUGUSZTUS

Kéthavonta megjelenő folyóirat

Magyarországi templomaink

A kocsordi templom

A TARTALOMBÓL

Boldog az az ember, akinek hite van!
Boldog az a nép, amelyiknek hite van!

Ki a keresztény?
(A kereszténység családfája)

Emlékezés dr. Kaszai Csabára

1849. július 31. Fehéregyháza

Unitárius elődeinkről...
(130 évvel ezelőtt született Józán Miklós)

Világvége vagy újjászületés?

Harmincéves az Európai Protestáns Magyar
Szabadegyetem

FELHÍVÁS

MAGYAR ÖKUMENIKUS SZERETETSZOLGÁLAT RÉSZVÉTELE A VÍZKÁROSULTAK MEGSEGÍTÉSÉBEN

A Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat azonnali segítségnyújtásként **1 millió forinttal** támogatja a felhőszakadások következtében elöntött települések lakóit. Az első segítségnyújtás az egyik legsúlyosabban károsult települést a heves megyei Átány települést érinti.

A Szeretetszolgálat a mai nap folyamán a helyszínre küldi munkatársát, aki település vezetőivel közösen határozza meg a segítségnyújtás formáit. A faluban ezidáig 350 embert helyeztek el közösségi szálláson. Jelenleg fertőtlenítő és tisztítószerekre van szüksége a településnek.

A Szeretetszolgálat szándéka szerint további segítségnyújtásokat kíván végrehajtani más térségekben is. Ezekhez az akciókhoz kéri a lakosság anyagi hozzájárulását.

Ezért a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat felhívással fordul mindenkihez, hogy támogassa pénzzadományával a szeretetszolgálat vízkárosultakat segítő munkáját!

**SZÁMLASZÁM:
OTP BANK RT.
11705008-20464565**

A Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat folyamatosan együttműködik az illetékes minisztériumokkal a megfelelő szakmai munka érdekében.

Olvassuk együtt a Bibliát hétről-hétre!

„Arról a napról és óráról pedig senki semmit sem tud, sem az égben az angyalok, sem a Fiú, hanem csak az Atya.”

Mk 13:31

Július 5–11.	Ap. Csel. 7: 2-17
Július 12–18.	Ap. Csel. 7: 20-36
Július 19–25.	Ap. Csel. 7: 44-50
Július 26–Augusztus 1.	Ap. Csel. 7: 54-60
Augusztus 2–8.	Ap. Csel. 8: 9-25
Augusztus 9–15.	Ap. Csel. 8: 26-39
Augusztus 16–22.	Ap. Csel. 9: 1-7
Augusztus 23–29.	Ap. Csel. 11: 4-10
Augusztus 30–Szeptember 5.	Ap. Csel. 11: 19-26

A Heltai Gáspár könyvesbolt kínálatából

1999. évi kiadványok

Unitárius arcképcsarnok 2.

Kelemen Miklós: Heltai Gáspár

Éger György: Megálmodott Magyarország

Gudenus János József: A magyarországi főnemesség III.–IV. kötetek

Balázs Ferenc: Bejárom a kerek világot

A rög alatt

Lászlóffy Aladár: Szélmalom-leltár

Kántor Lajos: Erdélyi sorskerék

Forrai Gábor, Szegedi Péter (szerk.): Tudományfilozófiai szöveggyűjtemény

Sára Péter: Ősi szavaink nyomában iráni és turáni tájakon

Unitárius műsorok

Magyar Televízió – 1-es csatorna

„Útmutató” c. műsor
szeptember 2., csütörtök

„Örömhír” c. műsor
szeptember 26.,
vasárnap

(Pontos időpontok a Rádió-TV
újságban)

Magyar Rádió – Kossuth adó

Istentisztelet-közvetítés
szeptember 26.,
vasárnap 10 óra

„Egy az Isten” c. félóra
augusztus 27.,
péntek 13.30

Lapzárta minden páros hó 15-én van. A később beérkezett írássokkal szerkesztőségünk csak a következő hó lapzártáig tud foglalkozni. Kérjük ezt a beküldendő írásoknál figyelembe venni.

Ellenkező esetben a szerkesztési és nyomdai munkák elhúzódhatnak és késhet a lap megjelenése.

A szerk.

Laptulajdonos:
Magyarországi Unitárius Egyház

Főszerkesztő:
Bencze Franciska

Rovatvezetők:
Kászoni József
(hazai és határon túli kultúra),
Kelemen Miklós
(egyház történet),
Rázmány Csaba
(hazai egyházi tudósítások),
Dr. Somogyi László
(Teológiai Műhely)

SZERKESZTŐSÉG CÍME:

V., Nagy Ignác utca 2–4. Budapest, 1055.
Telefon/fax: 311-2801

Terjeszti a Magyarországi Unitárius Egyház.
Előfizethető:

egyházi központunkban, a lelkészi irodákban,
vagy egyházi csekken, Unitárius Élet jellegével.

Évi előfizetési díj: 1200,- Ft

Egyes szám ára 200,- Ft

Megjelenik kéthavonta.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Felelős kiadó:

Heltai Gáspár Kft.

Index: 25 842

Készült a Cerberus Kft. gondozásában
(Budapest V., Kálmán Imre u. 23.
Tel.: 332-3511)

Felelős vezető: Schmidt Gábor

HU ISSN 0133-1272

Boldog az az ember, akinek hite van! Boldog az a nép, amelyiknek hite van!

Augusztusi nagy ünnepünkre készülve, Szent István királyunk életét tanulmányozva jöttem rá arra, hogy vele született bele a magyar nép életébe az ún. alázatos kereszténység. Ez az a kereszténység, mely az egész Európát lefoglalta egyházával, római császárságával, királyságaival, énekeivel, művészetével, társadalmával, gótikus dómjaival, kereszties hadaival. István király a XI. századbeli kereszténység megtestesítője, papja, királya, prófétája népének, akinek hitéből milliókra sugárzott az élet. Ő azon radikális emberek kategóriájába tartozott, akiket Renan az újkor szociáldemokratáihoz mert hasonlítani, kik egy gondolatnak élnek, és ennek érdekében akarják az egész világot meghódítani. Nem könnyű elhivatás, de boldogságot kölcsönző és gyönyörűsége. Első keresztényi királyunk életét tanulmányozva jöttem rá arra, hogy boldog az az ember, akinek hite van és hogy, boldog az a nép, amelyiknek hite van.

Hogy miért boldog az az ember, akinek hite van? Azért, mert annak felelete is van azokra a legfontosabb kérdésekre, melyek az emberiséget minden időben érdekelték, és mely kérdésekre megnyugtató feleletet senki és semmi nem tud adni, csakis a hit! Lássunk egy néhányat ezen sorsdöntően fontos kérdések közül:

– Mit keres ember a Földön? – Honnan jöttünk? – Hová megyünk?

E kérdéseket naponta felteszi a munkás a gépek mellett, az irodai dolgozó íróasztalánál dolgozva, az édesanya gyermekét pólyálva, a lelkész, a tanár, az orvos hivatása gyakorlása közben.

Kérdéseinkre várhatjuk a választ a bölcséleti rendszerektől, a művészetektől, az irodalomtól, de semmi megnyugtatót tőlük nem kapunk. Elfogadható választ csakis a hit adhat!

Ember! Istentől jöttél, Istenhez mégy. Lelkedet Istentől kaptad, és földi életed után az visszatér annak adójához.

Igaza van Széchenyi Istvánnak, amikor ezeket írja: „A legjobb, a legokosabb emberek, akik eddig a földön éltek, mind azt vallják, hogy magasztosabb vallás az emberiséget még nem világosította fel és létének céljával még jobban nem ismertette meg, mint a keresztény vallás” (Széchenyi: Nagy Magyar Szatíra 379.1)

Az emberi lelket nem lehet vallástalanságra, hitetlenségre kényszeríteni, mert nem lehet megváltoztatni annak természetét, mert minden, ami a világon van, követi saját elhivatását. A kő nem eshetik csak lefelé, az olaj soha nem merül le a víz alá, ugyanígy a lélek is, ha megpróbálsz elszakítani Istentől, nyugtalan lesz, sír, kesereg és keres, mindaddig míg Istent újból meg nem találja. Lenau írja: „Mióta elvesztettem a hit biztos fonálát, elvesztettem a szív nemes örömét is!” Akinek van Istene, akinek van hite, annak más a füle a hallásra, más a szeme a látásra. Akinek nincs Istene, nincs hite az csupán az élet fogaskerekeinek őrlő hangjait, a baj, a bánat és a nyomor szavát hallja állandóan. Akinek van Istene, akinek van

hite, az meghallja az erdő, a patak, az ember, a gyermek, az Isten fonséges dalát, beszédét.

Akinek nincs Istene, nincs hite, az csupán kérdőjeleket és megoldatlan kínzó problémákat lát ebben a világban. Ezzel szemben akinek van Istene, van hite, az a kőn keresztül is meglátja a Napot, az a sárban is meglátja az aranynak csillogását, drága gyermeke vagy unokája szemében Isten arcának visszatükröződését.

Ha nincs hitem, csak egy kis kerék vagyok a szörnyű világ gépezetben, csak egy darabja vagyok a világ kiállításának. Ezzel szemben, ha van hitem, felette állok az egész anyagi világnak, és nem nézek sötéten és lemondóan még akkor sem a világba, ha beborul felettem a csillagos ég.

Goethe „Faust”-ja, Dante „Divina Commedia”-ja, Beethoven

István király intelmei fiához Imre herceghez

III. A főpapoknak kijáró tiszteletről

A királyi trón ékessége a főpapoknak rendje, ezért a királyi méltóságban ők kerülnek a harmadik helyre, kedves fiam, ők legyenek főembereid, úgy vigyázz a főpapokra, mint a szemed világára. Ha ők jóindulatúak véled, ellenségtől nem kell félned. Hiszen ha ők megbecsülnek, bátran foghatsz mindenhez, imádságuk ajánl téged a mindenható Istennek. Őket állította ugyanis örül az Isten népe fölé, és őket tette meg a lelkek felvigyázóivá, valamint az egész egyházi méltóság és isteni szentség részeseivé és osztóivá. Mert nélkülük királyok nem is állíthatnak, nem is országolnak. Az ő közbenjárásukra törlik el a vétkezők vétkeit. Ha irántuk az igazi szeretetet tanúsítod, magadat is kétségkívül megjobbítod, országodat is tisztességgel igazítod. Mert az ő kezükbe van lerakva a bűnből oldás és bűnbe kötés hatalma. Mert örök testamentomot hagyott nekik Isten, és elkülönítette őket az emberektől, a maga nevében és szentségében osztozott velük, és az istenes Dávid király szavával megtiltotta, hogy az emberi világ gáncsolja őket: „Meg ne illessétek az én felkentjeimet!” Az illeti meg ugyanis Isten felkentjeit, ki az isteni és kánoni végzéssel szembeszállva a szent renden való férfiakat hamis vádaskodással mocskolja és a nyilvánosság elé hurcolja. Teljességgel megtiltom, fiam, hogy így cselekedj, ha boldogan akarsz élni, királyságod megbecsülni, mert az ilyen dolgok sértik Istent elsősorban. Ha esetleg valamelyik azok közül, akikről szó van, kárhoztatásra méltó vétkebe esik – távol legyen! – dorgáld meg őt háromszor, négyszer is négyszemközt az evangélium tanítása szerint. Ha akkor intelmedet nem hallgatja meg, nyilvánosan kell megfeddni a következők alapján: „Ha rád nem hallgat, mondd meg a gyülekezetnek.” Mert ha e rendet megtartod, dicső koronádat teljességgel felmagasztalod.

„Missa Solemnis”-e, Mozart „Requiem”-je, Haydn „Teremtés”-e, Wagner „Parsifal”-ja, továbbá Bach, Liszt, Brahms művei, melyekből az Istent kereső lélek szomjas vágya sír fel, mind megerősítik Tertulleánusznak azon nagyszerű megállapítását, miszerint: „az emberi lélek természeténél fogva hívő”.

Boldog az az ember, akinek hite van, mert az nem csak szemével nézi a világot, hanem lelkével is. Az ilyen emberre is rátör az élet zűrzavaros benyomása, de hite színpompássá teszi azt is ami a hitetlen előtt örökre zűrzavar marad.

Boldog, akinek hite van! Igaz, hogy őt is sújtják az élet csapásai, de ezek ellenállóbbá és szebbé teszik, mint kalapácsütés a tüzes vasat, vagy a márványt a szobrász vésője.

Boldog, akinek hite van! Az ilyen ember is sokszor kell átmenjen ijesztő árnyak közt az életben, de úgy megy ezek között, mint kisgyermek dobogó szívvel a sötét szobán, aki tudja, hogy a másik szobában édesanyja várja tárt karokkal.

Boldog az az ember, akinek hite van!

De tovább megyek és állítom: *Boldog az a nép, amelyiknek hite van!*

Mit ad a népnek a hit?

Erkölcset, életkedvet, erőt, önbizalmat és nem utolsó sorban vállalkozási kedvet.

Íme egy példa: az idén februárban ünnepelte egész Franciaország az orleans-i szűz, Jeanne d'Arc felvonulását, aki 570 évvel ezelőtt indult el, 1429. február 23-án, hogy az angolok által megszállt Franciaországot Isten nevében megszabadítsa. Egy 17 éves lány, aki soha fegyvert nem fogott, páncélba öltözik, hogy megvédje Orleans-t az ország még el nem foglalt utolsó várát, attól a hadseregtől, mellyel senki nem mer szembeszállni. Két hónapi buzdító munkája lelket önt az egész francia népbe, és győz a felbátorított ország.

Íme, mit tehet egy országért egyetlen törékeny nő, akiben elevenen él az Istenhit!

Gondoljuk csak végig Testvéreim, mit jelent egy nép, egy haza életében, ha áldozatos, becsületes, erkölcsös, kötelességteljesítő, egy szóval vallásos istenhívő polgárai vannak. Polgárok, akik maradéktalanul teljesítik kötelességüket, ott, ahova állította az isteni Gondviselés. Polgárok, akiknek vállát nyomja ugyan a sok gond, munka és aggodalom, de felemelt fejjel és mosolyogva hordják a mindennapi élet terheit, s ezzel rendíthetetlen oszlopaivá válnak az államnak, a hazának, mint a kariatidák a régi görög templomoknak. Mik ezek a kariatidák? Női szobrok, melyek magasra emelt fejjel tartják a régi görög templomok szentélyének tetőzetét. Óriási súly nehezedik rájuk, de mindennek ellenére nézésük, tartásuk, valamilyen csodálatos öntudatról és büszkeségről beszél, mintha a rettenetes súlyból nem éreznének semmit, ugyanis ők templomot emelnek a magasba. Így tartja magasba az országot, az állam nehéz épületét, a hívő vallásos polgárok izmos válla, erős lelke. Nagyon is igaz az a megállapítás, melyet Franklin Benjámint tett 1787-ben az Egyesült Államok alapító tagjainak tanácskozásán: „Uraim! Imádkozzunk! Nagy kort értem meg, s minél tovább élek, annál inkább világossá válik előttem, hogy az embe-

rek ügyeit Isten kormányozza. Ha egy veréb sem esik le a földre az ő akarata nélkül, hogyan emelkedhetnék fel egy ország az ő segítségével?” Mi mást jelentenek e szavak, mint az eddig elmondottak igazolását: Boldog az a nép, melynek hite és vallása van.

Mielőtt azonban befejezném elmélkedésemet, úgy érzem, hogy a kételkedőkre is tekintettel kell lennem. Egyfolytában azt halljuk, hogy boldog az a nép, melynek hite és vallása van. Miért kell ezt kiemelni, hangoztatni, amikor vallástalan, hitetlen nép nincs is a földön. Azért testvéreim, mert amikor hitről beszélek, ezalatt mindig az élő hitet értem, ez azonban sajnos nem közkinccse a mai embernek. Ha élő hited volna, nem imádkoznál szórakozottan és felületesen! Ha élő hited volna, többet törődnél a lelkiakkal, mint az anyagiakkal, ha élő hited volna, betartanád a 10 parancsolatot és annak is a mára vonatkozó két legfontosabbikát, mely az élő hitre vonatkozik, mégpedig, hogy tiszteld szüleidet, az ünnepnapokat szenteld meg.

Ez a mi nagy bajunk! Keresztények vagyunk, elegen is vagyunk, de csak szóval és szájjal. Szóval hívők, tetteinkben hitetlenek. És ezen megállapításomat alá is tudom támasztani, sajnos a mi Unitárius Egyházunk életéből: 1990 és 1999 között az Erdélyi Unitárius Egyház több mint tízezer hívet írt le létszámából. Értesüléseink szerint ezeknek nagy része pillanatnyilag Magyarországon tartózkodik. De hol? Mert Egyházunkhoz a fenti számnak még az egytizede sem jelentkezett be. Azok az unitáriusok, akik Erdélyben szívták magukba az ősi egy Isten hitet, akik vérükkel védelmezték meg az édes magyar anyanyelvet, úgy látszik csak szóval, de nem tetteikkel unitáriusok. Mi még most is tárt karokkal várjuk őket, hogy továbbra is legyünk egy nagy család tagjai, ahol egy nyelven és egy akarattal imádkozhatunk.

Amikor azt mondom tehát, hogy boldog az az ember, akinek hite van, és azt, hogy boldog az a nép amelyiknek hite van, akkor az élő és éltető hitre gondolok. Hitre, mely nemcsak szóbeli hitvallás, hanem hit szerinti élet és magatartás. Hitre, mely ritmus, szívverés, életforma, életalakító erő.

Amikor azt mondom hívő ember, akkor az alatt azt értem, hogy tiszta lelkű ember, tiszta kezű ember, tiszta szemű, vágyú és gondolkodású ember.

Amikor azt mondom hívő nép, akkor az erkölcsös, szorgalmas és életerős népre gondolok.

Hitem nem lehet csak szó vagy tétel, az maga a tett kell hogy legyen, a lüktető élet. Hitetlenek közt élünk, ezért életünkkel és tetteinkkel kell előttük fénylenünk. Tiszta és átlátszó kell legyen életünk, mint a halé az akváriumban, hogy életünket látva ők is dicsőítsék Istenünket, hogy a mi megpróbált hitünk, mely értékesebb a tűzben megpróbált aranyból, örök és maradandó legyen. (I. Péter. 1,7), hívén pedig örvendezni fogtok kimondhatatlan örömmel, elérvén hitetek célját és lelketek üdvösségét (I. Péter 1,8).

Boldog az az ember, akinek hite van, s boldog az a nép, amelyiknek hite van! Ámen.

Rázmány Csaba

Ki a keresztény?

A kereszténység családfája

(II. befejező rész)

Ökumenikus válasz

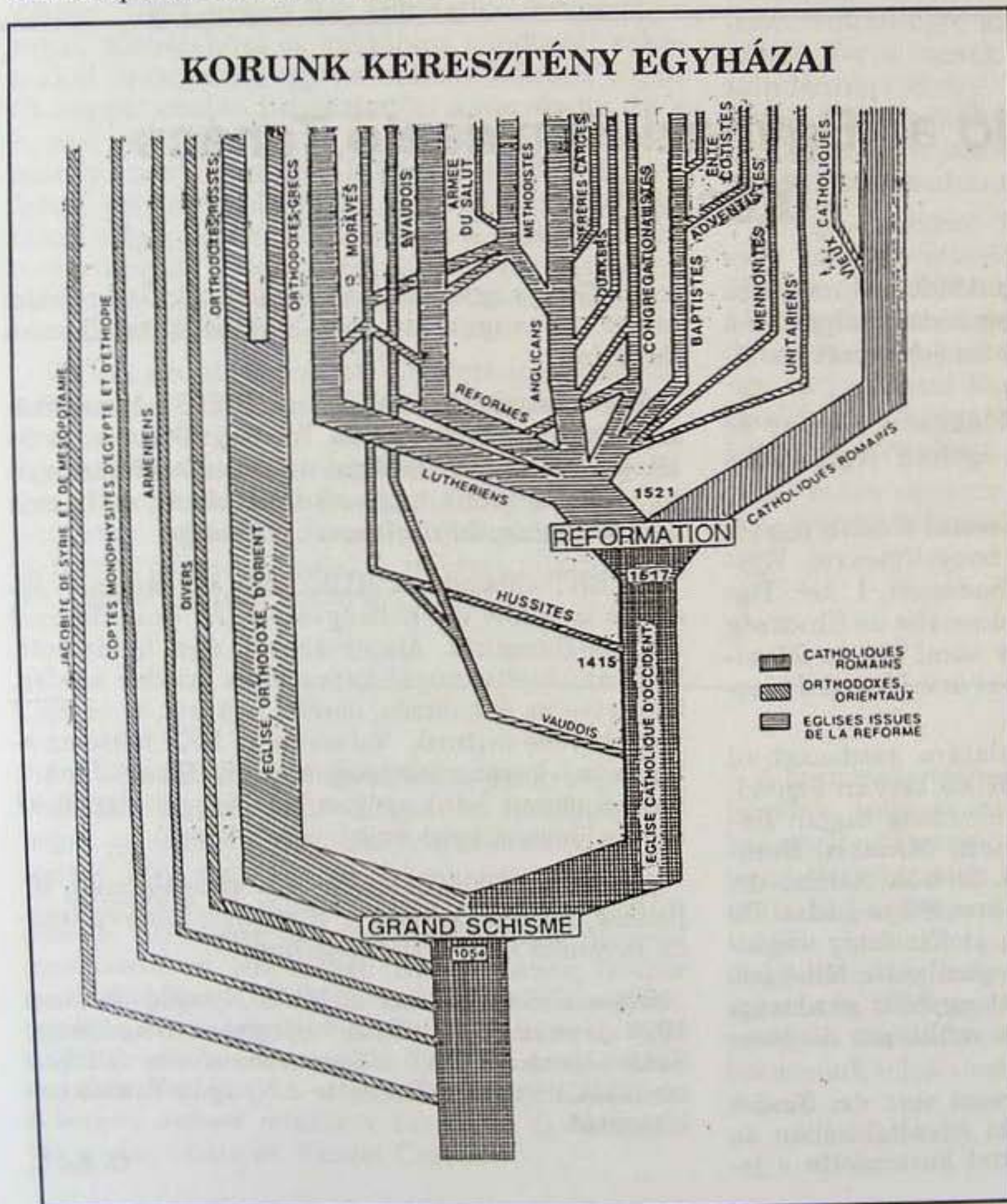
Az eredeti keresztény üzenet értelmét igyekszik a mi korunk embere számára megvilágítani Hans Küng, aki világszerte elismerten – hívő katolikusként – az ökumenikus teológia vezéregyénisége. Legújabb művében, a már magyarul is olvasható „Credo”-ban, a Szentháromság tanáról – a trinitárius és az unitárius kereszténység részéről egyaránt megszívlelendő – gondolatokat vetett papírra, miként bevezetőjében írja, negyven év teológiai munkájának keretében megerősödött hitbeli meggyőződése eredményeként.

A klasszikus Háromság-tan megjelenésére és elfogadására csak a 4. század végén került sor, a három kappadókiai atya több szakaszos előmunkálataira építve. Az az akkori kereszténységben sem

volt vitás, hogy az egész keresztény hitrendszer három pillérét Isten az Atya, Jézus Krisztus a Fiú és a Szent Lélek jelentik. Ez az alaphelyzet vitathatatlanul érvényes a mi korunkban is. A vitatott kérdés akkor is, azóta is, korunkban is az, hogy miként sorolható a triász három tagja egymás mellé. Az egész Újszövetségben egyetlen olyan igehely nem található, amely kimondaná, hogy az Atya, a Fiú és a Szentlélek egylényegűek, egyetlen közös isteni természettel rendelkeznének. Éppen ellenkezőleg, az Újszövetségből csak arra a következtetésre lehet jutni, hogy ebben a triászban egyáltalán nem egyenlő, hanem különböző nagyságrendekről van szó. Jézustól teljesen távol eső, sőt elgondolhatatlan kijelentés lett volna önmagát és az Atyát egyenlő isteni természetűnek minősíteni. A kereszténységet meghatározó há-

romságos alapdogmáról, központi jelentőségű hittitokról Jézus soha egyetlen szóval még áttételesen sem beszélt, az evangéliumok tanúsága szerint.

Az apostolok vezette jeruzsálemi gyülekezet hívei részt vettek a Templom és a zsinagóga életében, így elképzelhetetlen, hogy az ő idejükben a Fiú és a Szentlélek valóságos Istenként való tanítása és imádása hitükben helyet kapott volna. Az első vértanú megkövezésének leírása egyértelműen mutatja, hogy még a hellén zsidókeresztények hitében is határozottan megkülönböztették a triász három tagjának egymáshoz és a hívőkhez való kapcsolatát. A szöveg szerint István a Szentlélekkel eltelve tekintett fel az égre, tehát a Szent Lélek őbenne magában működött. Az égben Istent nem, csak az ő dicsőségének fényét látta. Jézust viszont felismerte és Isten jobbjára felől állva látta, vagyis ők egyidejűleg és egymástól külön lényeggel és eltérő hierarchikus rendben voltak jelen a hitben (Ap Csel 7, 55–56).

Korunk keresztény teológiájában a Szentháromság tanának kérdésére nem olyan választ kellene keresni, hogy miképpen lehet a három külön eredetű és eltérő rangú isteni személy mégis egylényegűen egy, hanem hogy miként áll az Újszövetségben Jézus Krisztus viszonya Istenhez, és miként a Szent Léleké Istenhez és Jézushoz. A triász belső kapcsolatrendszerét a kinyilatkoztatás és kijelentés újszövetségi magyarázata alapján lehet megvilágítani, ahol a három „Személy” helye és szerepe nagyon jól megragadható, és a ma minden kereszténye számára jól érthető.

A ma embere számára a hagyományos Szentháromság-tan bibliai lényege a következők szerint foglalható össze:

Istenben, az Atyában hinni azt jelenti, hogy hiszünk az Egy Istenben, a világ Teremtőjében, Megtartójában és Beteljesítőjében;

A Szent Lélekben hinni azt jelenti, hogy hiszünk Istennek az emberben és a világban hathatósan működő hatalmában és erejében;

Isten Fiában, a Krisztusban hinni azt jelenti, hogy hiszünk abban, miszerint az ember Názáreti

Jézusban az Egy Isten jelentette ki magát. Ő így Isten Igéje és Fia.

A Szentlélekben való hitről még hozzáfűzte, hogy Szent Lélekként maga Isten bennünk bensőleg jelenvalóvá válhatik, és kétfelé húzó énünkben a jó felé vonzó erőként uralomra juthat.

Az Istenben való hithez mi még hozzátehetjük a Jézustól kapott kijelentés lényegét Istenről, az Atyáról: aki Lélek, aki Igazság, aki Szeretet.

Nincs a fenti sorokban semmi, ami az unitárius hitelvek közé nem lenne beilleszthető minden fenntartás nélkül. Ennek az egyezésnek kézenfekvő magyarázatát adhatja az a tény, hogy az unitarizmus is a maga Istenről, Jézusról és a Lélekről szóló hitelveit ugyancsak az Újszövetségre építi, és így a közös nevező egyértelműen adódott. Az ökumenikus teológia kiemelkedő képviselőjétől kapott bensőséges hitvallás minket is megerősíthet abban, hogy változatlanul az evangéliumhoz való ragaszkodás adhat időtállóan helyes válaszokat, és nem olyan „tévedhetetlen” hitbeni döntések, mint amilyenek Niceában születtek, és amelyeket maga Küng is téves gondolkodás eredményének minősít.

Beszámoló az Egyházi Képviselő Tanács üléséről

A MUE Képviselő Tanácsa 1999. május 29-én tartotta ez évi első ülését. A tagok meghallgatták a püspök és a főgondnok részletes jelentését az elmúlt öt hónap munkájáról.

Az EKT egyperces néma felállással adózott az elhunyt **dr. Kaszai Csaba**, egyházi jogtanácsos emlékének.

Az EKT megbízta **ifj. dr. Kaszai Csaba** ügyvédet az egyház jogi ügyeinek bonyolításával. Egyhangúan jóváhagyta, hogy a Budapest, I. ker. Tigris utcai ingatlant értékeiben elcserélje az Elnökség a Budapest, VII. ker. Barcsay utcai két és félszobás, nagyobb ingatlanra, melyet özv. Huszti Jánosné elfogadott bérleményként.

Az EKT a főgondnok javaslatára gazdasági ad hoc bizottságot hozott létre, **Mikó István** főgondnokhelyettes elnökletével. A bizottság tagjai: **Béresné Léta Zsuzsa**, **ifj. Bencze Márton**, **Demján Sándor**, **dr. Kis Zoltán**, **Orbók Attila**, **dr. Perczel Attila**, **Schmidt Gábor**, **Silye Lidia**. Ez a bizottság 1999 februárjától, az Elnökség megbízásából működött. Az EKT meghallgatta **Mikó István** beszámolóját az elvégzett egyházi gazdasági vizsgálatokról, és meghozta a szükséges döntéseket.

Az ülésen meghívottként részt vett **dr. Szabó Árpád** kolozsvári püspök, aki felszólalásában az anyaegyház nevében szeretettel köszöntötte a je-

lenlévőket, s egyúttal szóban mindenkit szeretettel hívott az augusztus 14-i unitárius találkozóra Szejkére.

Mikó István beszámolt az ICUU (Nemzetközi Unitárius Univerzalista Tanács) 1999. május 3–10. között, Balatonföldváron tartott konferenciájáról. A rendezvény nagy sikerrel zárult, mely egyházunk nemzetközi hírnevét is emelte.

Az EKT elfogadta a MUE 1998. évi zárszámadását és az 1999. évi költségvetést. Az **Imre Sámuel** Korond-Dunántúl Alapítványról úgy határozott, hogy az alapítvánnyal kapcsolatos minden kérdés, beleértve az ellenőrzés, döntés jogkörét is, az EKT hatáskörébe tartozik. Valamint az EKT kérte az alapítvány kuratóriumának elnökét, **Szász Jánost**, hogy 8 napon belül nyújtsa be a püspökségnek az összes idevonatkozó iratot, elszámolást.

Az EKT a **Heltai Gáspár Kft.** vizsgálatánál, **ifj. Bencze Márton** kérésére, független könyvvizsgálói bevonást tartott szükségesnek.

Szász János lelkészt a MUE Nyugdíj Tanácsa 1999. január 1-i hatállyal véglegesen nyugdíjazta. **Szász János** az EKT ülésen visszavonta felfolyamodását, és tudomásul vette a Nyugdíj Tanács határozatát.

O. Sz. I.

Emlékezés Dr. Kaszai Csabára

Nagyajtán könnyű megtalálni a lelkészlakot, jóllehet nincs közvetlenül a templom mellett. Kriza János emléktáblája hívja fel rá a figyelmet, aki itt született, akinek „vadrózsái” a székekység lelkét tárták a világ elé. Népmeséinek talán legrokonszenvesebb fiúja a „harmadik testvér”, a legkisebb, aki áldottá teszi a családot, győz az élet nehézségei felett bátorságával, erejével, eszével és mosolyával.

Ebből a faluból indult Pestre 1917-ben, egy székeley lányka, mosollyal, nagy reménységgel, Kisgyörgy Anna volt a neve. S ahogy a mesében írva van, találkozott egy debreceni fiúval, Kaszai Pállal. Szerelem, majd házasság lett belőle. Két ellentétes természet és egy teljes harmónia, amelyet Isten négy gyermekkel, két fiúval és két lánnyal áldott meg. Azután tizennégy év következett, nehéz és küzdelmes, és újra kopogtatott egy jövevény. Ő volt a vadrózsák harmadik fiúja, a legkisebbik.

Akik átéltük, jól tudjuk mit jelentett ez a dátum, 1945. május 9-e. Hihetetlen örömmel és zajjal, tűzijátékkal és vaktában kilődözött rakétákkal ünnepelték egy borzalmas háború végét. Öt nappal ezután beköszöntött a harmadik fiú a Kaszai családba, aki a keresztségben Csaba és Mihály nevet kapta. Elképzeltük mennyi öröm, mennyi boldogság, mennyi felszabadult, békét vágyó szeretet ölelhette át a gyermeket, és megérthetjük, hogy miért tudott és igyekezett annyi segítőkész emberséget visszaadni ebből a szeretetből felnőtt korában.

Nézzük azonban tovább élettörténetét. Iskoláit Pestszentlőrincen, felső tanulmányait az Eötvös Loránd egyetem jogi fakultásán végezte. Ügyvéd lett. Kollégái, ügyfelei tisztelték, szerették. Gyermekkorától összefonódott a sorsa az unitárius egyházzal, ami náluk családi vonás volt, hisz édesapja, bátyjai, nővérei mind végeztek valami egyházi funkciót.

Dr. Kaszai Csaba ügyvédet, a Magyarországi Unitárius Egyház jogtanácsosát és Elnökségének tagját az egyház saját halottjának tekintette. Temetése 1999. május 11-én 11 órakor volt a kispesti Új temetőben. A ravatalozóban **Bencze Márton** püspök, **Orbókné Szent-Iványi Ilona** főjegyző imádkozott az elhunytért. **Szász János** lelkész mint családtag is búcsúztatta. Az unitárius egyház nevében **Mikó István** főgondnokhelyettes, az ügyvédi kar és a barátok nevében **dr. Pintér András** mondott beszédet. A sírnál **Rázmány Csaba** és **Kászoni József** lelkészek barátként is bocsátották utolsó útjára dr. Kaszai Csabát.

1969-ben, még az egyetemen ismerte meg feleségét, aki kollégája volt, s akitől kisfia is született: a Kiscsaba!

Bár Pesten nőtt fel, a szülői ház lelkébe csöpögtette Erdély rajongó szeretetét. Első látogatásai után egyre gyakrabban vette az útírányt kelet felé. Egyre nehezebb csomagokkal indult, és egyre gazdagabb lélekkel tért vissza erről a földről. Egyre többen ismerték és szerették meg.

Milyen nagy lehetett apai öröme és büszkesége, amikor kisfia lassan nőni kezdett, és irányításával egyre inkább édesapja nyomdokain kezdett járni. Közben mennél jobban emelkedett szakmájában, annál inkább csatlakozott a Kaszai-hagyományokhoz az egyházi életben. 1994-ben a Magyarországi Unitárius Egyház jogásza lett. Apa és fia szívvel-lélekkel való együttműködését hirtelenül és váratlanul szakította szét az élet.

A harmadik, a legkisebb életsorsa – a mesék szabályai szerint diadalmasan fejeződik be. A táltos hozzásegíti kis gazdáját a sárkány levágásához. De a mesék szabályai nem kötelezőek a mindennapi életre. Talán a táltos csúszott meg. Talán a boszorkány lépett közbe, kisikósította a sziklákat és a harmadik gyermek, a legkisebb, bátyjai után zuhant a mélybe...

Drága Csabám! Tragikus halálotat megelőző este együtt voltunk mind, egyházi barátaiddal. Kértük, vacsorázzál velünk. S te ránk mosolyogtál megszokott kedves mosolyoddal – „most nem lehet, mert el kell menjek valamilyen szemlére egy tárgyalással kapcsolatban, majd holnap!” – mondtad, s kiléptél az ajtón. Másnap rádjött a végzetes szívroham.

De talán egyszer beváltod szavad! Isten áldjon, pihenj békességgel.

Szász János

A temetésen több százan rótták le kegyeletüket, barátok, kollégák és az egyház hívei, hiszen Csabát mindenki szerette. Munkáját, a világot és egyházat egyaránt nagy kitartással és precizitással végezte. Egyéniségével mindenkinek a szívébe lopta magát, mert ahol megjelent, sajátos humorával derűt teremtett még a legnagyobb feszültségek közepette is. Eltávozásra sokunknak űrt hagyott a szívében. Az Unitárius Élet és a saját nevemben is búcsúzunk tőled Csaba!

Bencze Franciska

Emlékezzünk!

1849. július 31.
Fehéregyháza

Emlények

III

De nyugszik immár csendes rög alatt,
Nem bántja többé az „Egy gondolat”.
Mely annyit érze, hamvad a kebel,
Nyugalmát semmi nem zavarja fel.
A lázas álom, a szent hevülés,
Ama fél jóslat... vagy fél örülés,
Mely a jelenre hág, azon tipor
S jövőbe néz – most egy maréknyi por.
De jól van így. Ő nem közénk való –
S ez, ami fáj, ez a vigasztaló.
A könny nem éget már, csupán ragyog;
Nem törölöm még le, de higgadt vagyok.

Gyakran, ha az ég behunyta már szemét,
Gyakran érzem lobogni szellemét.
Szobámba leng az a nyilt ablakon,
Meg-megsimítja a forró homlokom.
Hallom suhogni könnyü lépteit
Én önfeledve ajkam szól: te itt?...
S döbbenve ismerem fel rajzomon
Egy-egy vonást, mit szellemujja von.
„Övé! kiáltom, itt, ez itt övé:
A szín erős, nem illik együvé.”
És áldom azt a láthatatlan kezét...
Múlass velem soká, szelid emlékezet!

Arany János

* * *

Petőfi halála

— — — Mintha most is előttem látnám azt a délceg alakot, azzal a lángoló, sugárzó arccal, a dacos fejjel. Mintha most is hallanám a hangját, azt a szívből jövő, szívig ható hangot, amely hú ki-fejezője volt lelki indulatainak.

Minden igaz volt nála: szerelem, barátság, gyűlölet, harag, rajongás a hazáért és a szabadságért. Semmi sem volt hamis, semmi sem mérsékelt. —

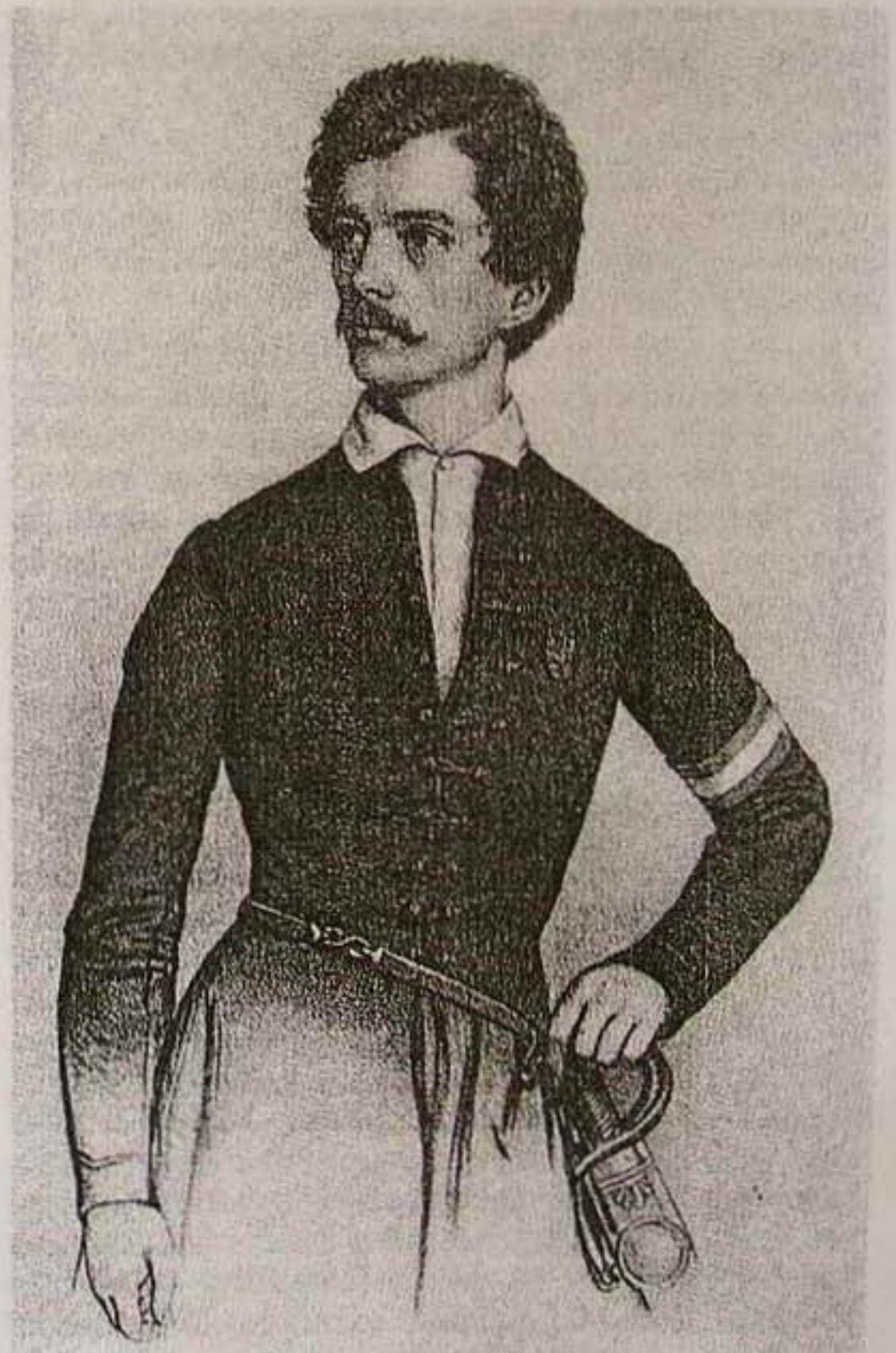
Jókai Mór

* * *

Petőfi napján

— — — Mért keresitek, hogy hol született? A porban, ahol születik minden, ami nagy. Született ismeretlenül és szegényen, született a szabadság istenének jókedvéből, rabláncok háromszázados csörgéseiből, ... villámok csatáiból, viharok szerelméből. Születését nem hirdette százegy ágyúlövés, gyámoltalan karjait nem takarta aranyos pólya, keresztvizet fejére nem csurgatott kardinális: csak egy jött-ment szegény embernek kérges tenyere simogatta, csak egy együgyű parasztasszonynak örömkönnnyűje locsolta. Mit akartok többet? A géniusz születése csak olyan csoda, mint a szivárványé vagy az égboltozat kékségéé. — — —

Móra Ferenc

Barabás Miklós: Petőfi Sándor 1848-ban

Az Úrvacsora

Az úrvacsora a keresztény szertartások között kiemelkedő jelentőségű és fontosságú. A római katolikus, az orthodox és a keleti egyházak szentségnek tekintik, és a protestáns felekezetek nagy része is közvetlenül Jézustól származó „sákramentumot” lát benne. A szertartásoknak általában az a lényege, hogy a szertartás résztvevői egy múltbeli esemény szimbolikus elismérlésével a múltbeli történet mai mondanivalóját élik meg. Az úrvacsora esetében ez a múltbeli esemény a Názáreti Jézus asztalközössége, ezen belül is különös hangsúllyal az Utolsó Vacsora.

Amikor a szertartás teológiai mondanivalóját kutatjuk, első rendben azt az irodalmi testet kell megvizsgálnunk, amelyben ez a különleges asztalközösség, a Nagycsütörtök esti vacsora elbeszélése bele van szerkesztve. Ez a bővebb keret a passió-történet. Az utolsó vacsora nem csupán epizódja a történet egészének, hanem magyarázó, jelentést adó mozzanata.

Jóllehet a Nagyhét eseményei mintegy krónika-szerűen követik egymást az evangéliumok lapjain, mégsem mondhatjuk azt, hogy a történettudomány eszközeivel verifikálhatók. A történettudományi kérdőjelek alapján azonban nem lehet az elbeszélés hitelességét elvetni. A passió-történet ugyanis műfajában más mint egy krónika. A passió-történet a hit értelmezési munkája egy olyan különleges eseményre, mint Jézus kereszthalála.

Az evangéliumok keletkezési folyamatában a szerkesztői munka tűnik a leginkább jellegzetesnek. Hiszen a szerző célja éppen az, hogy összegyűjtse a hagyományban szétszórtan fellelhető emlékeket Jézusról, és ezeket általa logikusnak vélt rendbe helyezze. Ezt a jellegzetességet figyelhetjük meg a passió-történetben is, bármelyik evangélistánál.

A tény: Jézus halála.

A hittapasztalat: Jézus él.

A kettő közötti összefüggést boncolja és magyarázza az a történetelmélet, amit a Nagyhét eseményeként gyűjt össze és rendszerez a szerző (nyilván az egész evangélium is ilyen szempont szerint íródott). Ez azt jelenti, hogy az evangéliumokban leírt történetek nem kronológiailag, hanem logikailag követik egymást. Elképzelhető, hogy az evangélium írója időben esetleg egymástól távoli eseményeket helyezett egymás mellé, mert hite alap-

ján ezek szorosan összefüggnek egymással. Elképzelhető, hogy egyes részleteket megváltoztatott, másokat kiegészített aszerint, hogy mondanivalójához hogyan illettek ezek. Ez a munka jóllehet sok vonatkozásban ferdítéseket is eredményezett, céljának őszintesége és tisztasága azonban vitán felüli.

Vajon meg kell elégednünk azzal, hogy a történetben csak az evangélisták hite érthető meg, és magukról az eseményekről semmit nem mondhatunk? R. Bultmann szerint igen, le kell mondani erről az igényről, de ebben a lemondásban nem szegényedik el a hitreflexió. Az újabb teológiai iskolák ellenben azt sugallják, hogy nem szabad szembe állítani az események hitelességét és az ősegyház hitét, mert a kettő között folytonosság tételezhető fel.

Vegyük sorba mindazokat a nehézségeket és problémákat, amelyek az Utolsó Vacsora mondanivalójának megértését nehezítik.

Az első igen fontos kérdés az, hogy ez az alkalom pászkavacsora volt-e, vagy sem. A kérdés nem újkeletű. Már a második századból is vannak dokumentumok arról, hogy egyesek pászkavacsorának, mások nem annak tekintették az úrvacsorát. Sőt, a Biblia lapjain is találkozhatunk ezzel a problémával. Éppen a legkorábbi „szereztetési ige”, az I.Kor.11.28 kk. elemzése mutat erre rá. Hiszen Pál apostol egy meglévő gyakorlat bírálataként használja eszközül a Jézusnak tulajdonított eredeti szavakat az úrvacsora szereztetéséről. Az apostol által bírált korintusi gyakorlat ugyanis a legkevésbé sem emlékeztetett a pászkavacsorára sem külsőségeiben, sem mondanivalójában. E szerint alig egy-két évtizeddel Jézus után, legalábbis a „pogánykeresztény” gyülekezetek között volt olyan gyakorlat, amely az úrvacsorát nem hozta összefüggésbe a zsidó pászkaünneppel. Sőt, a jeruzsálemi gyülekezetben is – az Apostolok cselekedetei szerint – naponta vettek részt a „kenyér megtöretésében”, ami megint csak arra utal, hogy ez az alkalom nem a pászkavacsora mintájára felépülő szertartás volt. Mégis, a négy újszövetségi közvetlen dokumentum nem hagy kétséget afelől, hogy az Utolsó Vacsorának köze volt a zsidó Húsvéthoz.

Az első nyilvánvaló utalás az időpont megjelölése, és egyben ez már az első ellentmondás is. A szinoptikus evangéliumok és János evangéliuma eltérnek egymástól az Utolsó Vacsora időpontját ille-

tően. Az eltérés látszatra árnyalatnyi, mindössze egy nap, ez azonban fontos szemléletbeli különbözősége utal. Jézus korában a pászkabarány és az ún. kovásztalan kenyerek ünnepe összeolvadt és egyetlen ünnepkört alkotott.

A pászkaünnep, illetve a kovásztalan kenyér ünnepének elrendelése Ex. 12-ben olvasható, amit később még többször megismételtek, illetve kiegészítettek. Eszerint a Húsvétta egyesült ünnepet Niszán hónap 15-től 21-ig, hét napon át tartották. Ennek úgynevezett előestéjén, Niszán 14-én kellett levágni a pászkabarányt és rituális keretek közt elfogyasztani. Az ünnep mondanivalója az Egyiptomból történt megszabadításra való emlékezés.

A leölt bárány vére jelképezi Jahvéhoz való tartozást. Ezt annakidején az ajtófélfára, illetve a szemöldökfára kenték, hogy a pusztító harag, ami Egyiptomon átvonul, elkerülje a zsidók így megjelölt hajlékát. Innen kapta a nevét az ünnep, Pészách – az elkerülés ünnepe. A kovásztalan kenyér szintén a kivonulást jelképezi. Ha sietve kell kivonulni Egyiptomból, akkor nincs idő tésztát keleszteni, Isten vezetése sokkal fontosabb az emberi készülődésnél.

Jézus idejére ez az ünnepkör jó néhány módosuláson, hangsúlyeltolódáson átment. A pászkabarányt hagyományosan Jeruzsálem falain belül kellett elfogyasztani, ezért a város határait jelképesen megnagyobbították. Kötelező volt a vendégszeretet, a pászkavacsora elfogyasztására be kellett fogadni az idegeneket. A Templomban a papok szertartásszerűen levágták a bárányt. A magánházaknál, többnyire családi körben elfogyasztott vacsora sajátos forgatókönyv szerint zajlott. A szinoptikus evangéliumokban közöltek, illetve Pál apostol szövegének elemzése alapján J. Jeremias, a kiváló Újszövetség-szakértő arra a következtetésre jut (és ezzel többnyire egyetért a tudományos közvélemény), hogy Jézus „utolsó vacsorája” e szerint a forgatókönyv szerint lezajló Pászkavacsora volt. Ez a forgatókönyv vázlatosan a következő: a vacsora szertartását „levezető” idősebb, illetve tekintélyesebb személy ünnepi áldást mond, és elfogyasztják az első pohár bort (ami nem minden esetben volt a mi fogalmaink szerinti bor). Elfogyasztják továbbá az egyiptomi szolgaságra emlékeztető „keserű füveket”. Ezután a tulajdonképeni Pászka-liturgia keretén belül a házigazda elmondja a Pászka-haggádát, azaz a szabadulás történetét. A résztvevők eléneklik az ünnepi ún. Hallél-zsoltárok első részét, majd megisszák a második pohár, a hallél-pohár bort. A vacsoraasztalra készített kovásztalan kenyerek közül az egyiket, az ún. „afikajmónt” a házigazda megtöri és imát mond. Ezután elfogyasztják a bárányt és a kovásztalan kenyeret, majd az étkezés végén az asztali imához kapcsolódva a harmadik pohár, az áldás pohár bort is. A vacsora záróaktusaként szétosztják a negyedik pohár bort is, eléneklik a Hallél-zsoltárok befejező részét, és dicséretet mondanak a negyedik pohár felett.

Bármennyi formai és tartalmi kérdőjel is merül fel az Utolsó Vacsora pászka-jellegét illetően, az bizonyos, hogy az evangéliumok szerzői és Pál apostol is hagyományt fogadnak el, amelyben a Nagycsütörtök esti események a Pászkaünnep szerves részét képezik, mégpedig tipológiai szándékkal. A tipológia az a teológiai folyamat, amelyben egy-egy bibliai (ószövetségi) eseményt, történetet, vagy személyt egy jelenlegi történettel, eseménnyel vagy személlyel azonosítanak, és a két történet jelentését így összekapcsolják. Ebben a „tipologizálásban” a régebbi anyag a jelenleginek előképe, „típusa”. A jelenlegi jelentésének és jelentőségének megértéséhez annak a valamikorinak a jelentését hívják segítségül. Ez a teológiai munka meglehetősen jellemző nemcsak a Jézus-korabeli zsidó vallásra, hanem magára az Ószövetségre is. Éppen az Utolsó Vacsora tényleges Pászkavacsora voltát megkérdőjelező vonások utalnak arra, hogy a hagyományban egy ilyen tipologizálási folyamat ment végbe. Mindazok, akik reflektálni akartak Jézus halálára, úgy vélték, hogy leginkább a húsvéti bárány képe az, amely alkalmas arra, hogy jellemezze Jézus szerepét, azaz a bárány Jézusnak mintegy „előképe”, típusa. Tették ezt annak tudatában is, hogy nem álltak megbízható információk a Nagycsütörtök esti tényekről. Pál apostol azt írja: „én az Úrtól vettem”, azaz hitbeli meggyőzés és nem a dokumentarista aprómunka öntette formába a szereztetési igéket. Az Úrvacsora jelentősége eszerint a pászka tipológiában rejlik. Jézus a húsvéti bárány, Jézus az „Isten báránya”. Ez a kép nagyon messze van a latin kereszténységben meghonosodott, engesztelő áldozatot jelentő „Agnus Dei”-től. Jézus az első keresztény hagyományban nem engesztelő áldozat, hanem a Pászka báránya. Ha engesztelő áldozatként értelmezték volna, akkor a Jom Kippurhoz, az Engesztelőnaphoz kapcsolták volna Jézus halálát, és Jézust nem a „bárány”, hanem a bűnököt magán hordozó „bak” szerepével azonosították volna.

Mit jelentett a húsvéti bárány a korabeli vallásos szimbolikában? A Pászka az „elkerülés” ünnepe. A bárány vére biztosítja, hogy a vele megjelölteket elkerüli a pusztító harag, az elsőszülötteket lekasaboló halál. Eszerint Jézus sorsában a szabadulás-szabadítás motívumát vélték az evangélisták leginkább jellemzőnek. A hagyománytörténetet és a hagyományozástörténetet is figyelembe véve azonban nyilvánvaló, hogy a pászkatipológia korántsem volt egységesen elfogadott. Sokkal valószínűbb, hogy a Húsvét utáni kereszténység eleinte „asztalközösséget” ünnepelt, most már a reményeik szerint közöttük levő feltámadott Jézussal. Ismervé a palesztinai társadalom mindennapjaiban kiemelt jelentőségű asztalközösség sorsközösséget kifejező súlyát, nem meglepő, hogy a formálódó jézuskövető közösségek a hét első napján rendszeresen megtartották a „kenyértörés” közösségi rítusát (ld. Ap. Csel. 20:7). Feltehető, hogy a keresztényekhez csatlakozó farizeusok köréből származnak a teológiai értelmezési kísérletek. Pál apostol, maga is képzett írástudó a farizeusok csoportjából, már átvette azt a hagyományt, amire a

korintusi gyülekezetnek írt levelében hivatkozik. Ismerte, hogy az első korintusi levél valószínűleg Kr. u. 54-ben keletkezett, nyilvánvaló, hogy a pászka-tipológia a Jézus halálát követő első két évtizeden belül kialakult és mindenképpen zsidó eredetű. A korintusi levél, mint legkorábbi úrvacsora-dokumentum, arra is utal, hogy a pászka-tipológiához már hozzákapcsolódott a „szövetség vére” gondolat. A vér az élet, mégpedig az Istentől kapott élet a héber gondolkodásban. A vérrel történt „elpecsételés” a személy, illetve nép egészére tart igényt, ezért is lehet a szövetségekötés jele. A Sinai szövetségekötés történetében Mózes az áldozatul leölt állatok vérével hinti meg a népet, elpecsételve ezzel őket Jáhveh szövetségébe. Az evangéliumi hagyomány egy másik vonulata ezt a szövetség-jelző vért Jézus vérenek előképével, típusával azonosítja. Itt tehát egy „szövetség-tipológia” is fellelhető. Ez utóbbi azért is születhetett meg, mert a zsidóságról lassan leválni készülő és kényszerülő keresztény gondolkodás így tudta legjobban kifejezni a zsidósággal való kontinuitás és szembenállás egységét. Ebben a formában Jézus „új szövetséget” jelent, és ennek létrejötte éppen halálából vezethető le.

A pászka- és a szövetség-tipológia mellett egy harmadik is fellelhető a szerzettetési igék szövegének elemzéséből. A „sokakért” hebraizmus, illetve az „értetek” görögösebb változata egyaránt ézsaiási idézetnek minősíthető, mégpedig az Ebed Jahveh énekek több helyéről. Leginkább persze a híres 53. részre gondolnak a teológusok, amelyben a „szenvedő szolga” sorsát a leölt bárány sorsával, kiontott vérével a bárány vérével jellemzi a dalok szerzője. A keresztény gyülekezetek valóban Jézushoz hűségesek voltak akkor, amikor az Utolsó Vacsora mondanivalóját az Ebed Jahve-vel is ötvözték. Jézus ugyanis akár példabeszédekben, akár más módon, de egyértelműen utalt arra, hogy vállalja az Ézsaiás próféta könyvében szereplő „Szenvedő Szolga” sorsát.

Összességében tehát a bibliai szerzettetési igék három tipológiát egyesítenek: az időpont és a vacsora többi körülménye a pászka-jelleget, a kenyér megtörésekor említett „tiérettetek megtöretik” formula az Ebed Jahveh-val való azonosítást és a pohár vételéhez fűzött „új szövetség az én vérem által” kiegészítés a „szö-

vetség vére” jelet. Nem lehet elégszer hangsúlyozni azonban, hogy ellentétben a közkeletű félreértésekkel, egyik jelleg sem tartalmazza az „engesztelő áldozat” motívumát. A pászka-bárány az Istenhez tartozás jele, a Szenvedő Szolga rámutat a kudarc és a bukás életet adó szerepére, a szövetség pedig az Istennel való viszony módjára utal.

Az első keresztények tehát nem gondoltak és zsidók lévén nem is gondolhattak arra, hogy Jézus halála Istent kiengesztelő „helyettes elégtétel” lett volna.

Az eddigiek alapján képet kaphatunk a Jézus halálát értelmező és az Utolsó Vacsora történetében leírt hitreflexióról. Ennek teológiai igazsága nem kétséges, megértése és reprodukálása minden generáció teológiájának kikerülhetetlen feladata.

Vajon csak eddig juthatunk el? Nem lehet feltárni a teológiai elbeszélés háttérében meghúzódó történelmi anyagot? Nagyon sok teológus igennel válaszol erre, és habitusának vagy felekezeti hovatartozásából fakadó korlátainak megfelelően felállítja a maga „történelmi változatát”. A híres E. Stauffer például úgy véli, hogy Jézus az „eretnekek pászkáját” fogyasztotta azon a nevezetes vacsorán, azt, amit néhány nappal korábban vettek magukhoz azok, akiket a Szanhedrin időlegesen kiközösített. (Érdekes, hogy a nagy magyar író, Kodolányi János szép Jézus regénye, az „Én vagyok”, teljes egészében ezt a staufferi koncepciót követi, nemcsak az utolsó vacsora vonatkozásában).

Csupán kevesen vannak olyanok, akik „sine studio” képesek belefogni a történet rekonstrukciójába. Erőfeszítéseik nyomán többé-kevésbé elfogadott tényé szilárdult az, hogy az úrvacsora bibliai elbeszélése ténylegesen megtörtént pászkavacsora alapján született. Arra gondolva, hogy Jézus munkássága csupán néhány év lehetett, sőt az sem kizárt, hogy mindössze egyetlen esztendőre tehető, eléggé valószínű, hogy éppen az „utolsó” pászkavacsora elbeszélése maradt fenn a hagyományban. Lehetséges, hogy ez nem közvetlen a halálát megelőző napon történt, mindenestre akkor, amikor már kialakult tanítványi kör vette körül.

(folytatjuk)

Dr. Somogyi László

„De mondjad – nézz csak e sötét jelekre
az égitesten, mikről földi ajkak
Káin felől beszélnek képelegve?”

Paradiso, Canto II. 49–51

FOLTOK A HOLDON

UNITÁRIUS ELŐDEINKRŐL...

Józan Miklós (1869–1946)

Ebben a számban az Unitárius Egyház 26. püspökére, a 130 évvel ezelőtt született Józan Miklósról emlékezünk.

Józan 1869. december 6-án, a Torda melletti Tordatúron, a Turi-hasadék fölött kiszélesedő Rákospatak völgyében fekvő kis faluban született.

A falu neve már 1366-ban szerepelt a határjárás okiratokban. A XVI. századtól a Thury nemzetség tulajdonát képező, a főútvonal közelében fekvő helység sokszor volt ellenséges dúlásnak kitéve. A II. Rákóczi György fejedelem letételére betörő tatár kán, Sejdi Ahmet kiengesztelésére küldött kolozsvári unitárius királybíró, Linczogh János itt találkozott a tatárokkal, majd naplójában meg is örökítette Túr község egészét és szíjra fűzött lakóinak nyomorúságát. A egyes lakosságú falu öt felekezeti képviselőit egyesítette, kiknek – akkori – példás összhangban zajló életét bizonyította az 1848-as szabadságharcban való közös részvétele. A két nemzetiségű falu gyermekei közös iskolában tanultak. Itt alakult ki bennük az a közösségi tudat, amely nem ismerte azt a nemzetiségi kérdést, amely – a későbbiekben – annyi egyéni és közösségi tragédiának vált okozójává.

Józan Miklós (apja Elek tanító, anyja Baki Rozália) ebben az iskolában kezdte tanulmányait. Itt sajátította el a négy alapléveletet, és innen indult a tordai al- és a kolozsvári főgimnáziumba, a magasabb tudományok elsajátítására.

A kolozsvári főiskolára 1870 végén érkezett, alig két évvel a „kiegyezés” után, amikor az iskola élén Kovács János, a régi tanárképzés és nevelési módszer utolsó képviselője állt, aki – amint Gál Kelemen írta (A kolozsvári unitárius kollégium tört. 1935) –, az angol-amerikai és magyar kapcsolatok elmélyítésével szolgálta a korabeli magyar törekvések ügyét, és az irodalomnak, apósa, Kriza János költeményeinek összegyűjtésével tett szolgálatot. Tanára volt az 1876-ban az árkosi zsinaton püspökké választott Ferenc József; a protestáns szabadelvűség és a vallásos eszmék fejlődésének bátor hangoztatója, Simén Domokos; a tudományos alapokra épülő teológia cél tudatos munkása, az élettant tanító, későbbi nagy hírnévű orvos-professzor, Gyergyai Árpád; a szintén orvosi tevékenységet folytatott Bartók István és Hajós Béla; a vallás és tudomány közötti összhang hirdetője Péterfi Dénes és a későbbi püspök Boros György.

Józan az érettségi vizsga (1887) letétele után, 1887-től a Teológia hallgatója volt. Teológiai tanulmányaival párhuzamosan a kolozsvári egyetemen – mint rendkívüli hallgató – a bölcseletben, a pedagógiában és az irodalomtörténetben igyekezett elmélyülni.

Lelkeszi szolgálatát – mint IV. éves teológus – 1890. július 6-án kezdte Polgárdiban, segédlelkeszi és iskolamesteri minőségben. Kétéves itteni szolgálata alatt alkalma nyílt bepillantani a magyarországi unitárius szórványéletbe és fölmérni azokat a tenni-

valókat, amelyekkel a későbbiekben hasznosan szolgálta a korabeli egyházi és társadalmi életet.

Józan Miklós 1892-től 1895-ig Oxfordban tanult. Itt ismerkedett meg az angol egyházi élettel, és alakította ki azt a baráti kört, amely biztosította számára a nemzetközi találkozókön való részvételt és szereplést.

Angliából hazajövet – néhány hónapig – Darason, a gr. Teleki Áveg-családnál volt házinevelő, majd három évig a torockói egyházközség lelkészeként működött.

1899. október 1-től Budapesten szolgált, mint az ottani, területileg hatalmas egyházközség és a hozzátartozó szórványok egyedüli lelkésze. Négy évtizedes itteni munkáját csak az I. világháború után könnyítették meg hitoktató lelkésztársai.

Az I. világháborút kirobbantó politikai és gazdasági események nem jelentettek Józan munkájában nagyobb nehézségeket. Az 1876-ban alakult egyházközségben harmadik lelkészként szolgált, s tevékenységét olyan egyházközségi elöljáróság (presbitérium) segítette, melynek tagjai közt volt pl. Bedő Albert főerdőmester, Székely Ferenc igazságügyminiszter, Nyiredy Géza miniszteri tanácsos stb.

Az I. világháborúig Józan az egyházi élet megszilárdítására törekedett. Ebben a presbitérium és az egyházközség azon tagjai segítettek, akik vállalkoztak egy-egy kerületben a hívek felkutatására és a tanuló ifjak vallás erkölcsi oktatására. Így a budapesti egyházközség jegyzőkönyveinek tanúsága szerint 1900-ban 95, 1904-ben már 113 ifjú részesült vallás erkölcsi nevelésben. Ezzel párhuzamosan folyt a konfirmációra való felkészítés, melynek eredményességét a felnövekedett új nemzedék egyházhoz való hűsége igazolta.

Az I. világháborút megelőző időszak egyik legjelentősebb eseménye a Józan Miklós kezdeményezte budapesti *Dávid Ferenc Egylet* megalakulása volt. Az Egyesület „az egyházi élet ápolását, az unitárius és szabadelvű mozgalmak megismerését, tudományos, nevelésügyi és társadalmi kérdések megvitatását, az ének- és zenenevelést tűzte zászlajára. Igen jelentős volt Józannak 1901-ben, a Brit és Külföldi Unitárius Társaság londoni gyűlésén, majd 1905-ben a genfi konferencián való részvétele, melyen az angol és amerikai unitáriusokkal megismertette a fővárosban zajló egyházi életet. E látogatásának anyagi vonzata azok a pénz-segélyek voltak, amelyek öt éven keresztül rendszeresen kerültek átutalásra és amelyek nagymértékben hozzájárultak az egyházi élet fellendítéséhez.

Bár Józan Miklós a budapesti egyházközségnek volt lelkésze, munkaterülete kiterjedt az akkori Magyarország egész – Erdélyen kívüli – területére. Budapesti szolgálatának első éveiben nemcsak a fővárosban lakó hívei adminisztratív összegyűjtését végezte el, hanem fölkereste a Szegeden, Hódmezővásárhelyen, Orosházán, Temesváron, Pozsonyban,

Selmecebányán és Hetesen lakó unitáriusokat is, erősítve bennük az Unitárius Egyházhoz való tartozás tudatát.

Az I. világháború után bekövetkezett politikai változás a budapesti egyházközség életében is nagy visszaesést eredményezett. A kommunista uralommal bekövetkezett az egyházak működésének betiltása, elrekvirálták az anya- és jegyzőkönyveket. Megszűnt a közbiztonság és a rend helyreállásáig Józán legális lelkeszi működése is korlátok közé szorult.

A „Trianoni békekötés” után Magyarország politikai életét a revíziós törekvések irányították. Az erdélyi területváltozással bekövetkezett követelményeknek eleget tenni nem akarók nagymérvű áttelepedése, problémáiknak a revízióval történő megoldása, a Józán Miklós vezette budapesti egyházközség életében is új igényekkel jelentkezett. Józán engedve a revízióval jelentkező előnyöknek, az egyházközség életét is e térre irányította. Tette ezt azért is, mert a trianoni béke a csonka-ország és Erdély unitárius lakosságát elszigetelte egymástól, és megakadályozta nemcsak a hitbeli érintkezést, hanem az egyházi törvények által addig gyakorolt jogok érvényesítését is. A hívek számszerű rohamos felduzzadása, a menekülés nyomorától való menekítés szándéka új nehézségek elé állította Józán Miklóst. Ezért, 1924-ben az új körülmények kívánta egyházi élet munkálásához fogott. Először is a megnövekedett tanulói létszámot igyekezett az egyházi életre fölkészíteni. Ezt hitoktató lelkészársai segítségével oly sikeresen végezte, hogy pl. 1921-ben már 200 tanulót részesítettek hitoktatásban. 1937-ben már 165 elemi, 85 polgári, 96 gimnáziumi, 22 felsőkereskedelmi, 6 felsőipariskolai és 33 tanítóképezdei ifjú járt valláserkölcsi nevelésre (ld. a bp-i egyházközség jegyzőkönyveit).

Józán Miklós szervezésében és irányításával indult be a tágabb értelemben vett egyháztársadalmi élet is.

A Dávid Ferenc Egylet vallásos estélyeket, felolvasó üléseket, jótékony célú hangversenyeket rendezett, jeles unitárius közéleti előadók közreműködésével. Az egyháztársadalmi élet erősítésére – Józán kezdeményezésére – 1922-ben megalakult a *Magyar Unitárius Nők Szövetsége*; 1927-ben a *Brassai Sámuel Ifjúsági Egyesület*; az *Iparosok és Kereskedők Bölöni Farkas Sándor Köre*; a *Leányegylet* és a *345. sz. János Zsigmond Cserkészcsapat*. Az egyháztársadalmi megmozdulások keretében jött létre a *Magyar Unitárius Társulat* (1923); a kolozsvári *Unitárius Véndiákok Találkozója* (1927); és a *Konfirmáltak Szövetsége* (1938). Az unitárius szellemiség ápolására alakult Józán közreműködésével az *Aranyosrákosi Székely Sándor Vegyeskar* (1926); a *Heltai Gáspár Bibliakör* (1938) és a *Keresztény Magvető Baráti Köre* (1939), mely utóbbi a nagy múltú erdélyi unitárius folyóirat magyarországi terjesztését szolgálta. Kezdeményezésére létrejött a *Diákvacsora-akció*, amely az időközben létesült misszióházi diákokthon lakóinak nyújtott hathatós, a létfenntartáshoz szükséges segítséget.

Józán Miklós szervező készségét bizonyította a főváros peremkerületeiben létesült *pestszenterzsébeti*, a *rákospalotai*, a *pestújhelyi*, a *kispest wekerletelepi*,

az *újpesti*, az *angyalföldi*, a *zuglói*, a *sashalmi* és a *budafoki* gyülekezetek létrejötté. Az erdélyiségüket az Egyházban megélő, főleg Erdélyből áttelepült tanítók közreműködésével alakult új gyülekezetek ma már többségükben a budapesti egyházközség gondozása alatt állnak.

Jelentős szerepe volt Józán Miklósnak a *Misszióház* létesítésében is. 1922-ben, mint a Csonkaországi Unitárius Egyházkör vezetője egy bizottság élén tájékoztatta a dr. L. C. Cornich vezette, az erdélyi és magyarországi unitáriusok sorsát tanulmányozó angol-amerikai bizottságot egy Misszióház létrehozásának fontosságáról. Javaslatának realizálására vásárolták meg 1923-ban az akkori Rákos utca 3. szám alatti épületet a Misszióház céljaira.

Az egyházi propaganda céljából létesítette Józán 1922-ben az *Unitárius Értesítő* c. lapot, melynek évenként keresztül főszerkesztője volt. Az 1922. június 15-én megjelent lap beköszöntője – mely Józán lelkeszi programja is volt – így hangzott: „... békés együttműködést óhajtunk a többi egyházakkal s az egyenlő elbánás, kölcsönösség és viszonyosság elvét hangsúlyozva, nem csak az országos törvényre hivatkozunk, hanem a krisztusi szeretetnek örökkévaló érzésére... Ettől várjuk és reméljük a felekezeti béke és összhang helyreállítását az egész vonalon.”

E program alapján vett részt Józán – többek között – az angyalföldi református templom felszentelési ünnepségén (1933); a Keresztény Ifjúsági Egylet 50 éves jubileumi ünnepségén (1933); Hódmezővásárhelyen a Bethlen Gábor Szövetség kultúrestjén (1934); a Református Konvent Kálvin ünnepén (1936); Majláth Gusztáv Károly katolikus püspök temetésén (1939); a reformáció Vigadói Emlékünnepén (1940); stb., de palástosan jelen volt a Szent István napi körmenet résztvevői között is. Előadást tartott Pápán a Református Nőegylet Kultúrestjén (1934); üdvözlő beszédet mondott a Bethlen Gábor Kör 10 éves jubileumán; felolvasott a balassagyarmati Református Konferencián (1934); imát mondott a Protestáns Diákszövetség Konferenciáján (1937); stb. Jelen volt a koronaőr-választáson (1933); a Faluszövetség II. Kongresszusán (1933); a Körösi Csoma Sándor emlékünnepén (1934); a Vitézi Rend avatóünnepén (1936); az Akadémia Buda felszabadítása ünnepén (1936); a tanítók Eötvös ünnepén (1938); a Magyar Honvédség kolozsvári ünnepélyes bevonulásán (1940. okt. 15.); stb. a fent felsoroltak csak kiragadott részei társadalmi szerepléseinek, hiszen budapesti lelkeszi szolgálata 40 esztendejének ilyen irányú részletes bemutatása túlhaladná Józán Miklósnak e lapbani bemutatását.

Józán az I. világháború után, 1925-ben jelen volt az Amerikai Unitárius Társulat és a Brit és Külföldi Unitárius Társulat 100 éves jubileumi ünnepségén, ahol három és fél hónap alatt 67 helyen prédikált. Meglátogatta a prágai Szabad Egyházat, és jelen volt 1927-ben a Haladó Keresztények prágai Nemzetközi Kongresszusán. 1928-ban körutat tett az Egyesült Államokban.

Az unitárius propagandát szolgálta az Egyházi Könyvtárral éppen úgy, mint a közkezdveltségnek örövendő rádiós istentiszteleti szolgálataival. 1936 és

1941 között 22 alkalommal közvetítette a Rádió egyházi beszédeit.

Nevéhez fűződött a *Duna-Tisza menti Egyházkör* életrehívása (1902), melynek előbb esperesi, majd 1920-tól püspöki helynöki vikárius tisztségét töltötte be.

1926-tól tagja volt a Felsőháznak.

Mint kora jóképzettségű és kiváló műveltséggel rendelkező embere, kivette részét az irodalom munkálásából is. Önálló munkái „*A kereszténység és a szociális munka*” (1906); „*A protestantizmus teendői a nemzeti egység megteremtése érdekében*” (1928); „*A fejedelem és papja*” (1940); „*Aratás*” (1943); „*Szemtől szembe*” (1944) címen jelentek meg.

A már említett, 1922-ben megindított Unitárius Értesítő c. lap 131 egyházi jellegű elmélkedését, beszámolóját és egyéb cikkét, az Unitárius Egyház c. lap 20, az Unitárius Szószék 2 tanulmányát közölte. A Keresztény Magvető 15, az Unitárius Naptár 1, a Nők Világa 1 és a Fiatalok Barátja 2 cikkét adta közre. Írt még az Erdélyi Szemlébe, a Magyarság és Vallás c. lelkészkeri kiadványba (1942), Péter Lajos: „*A székelykeresztúri Orbán Lajos gimnázium 150 éves emlékűnépe*” c. munkába (1944), valamint az Abrudbányai-Ferencz: „*Egy Istenünk, egy magyar hazánk*” c. kötetbe.

A bécsi döntéssel ismét két részre szakadt Unitárius Egyház híveinek jelentős része Dél-Erdélyben, román fennhatóság alatt maradt. Ezeknek tömeges Észak-Erdélybe „menekülése” ismét felborította az egyházi élet egyensúlyát. Az azelőtti ún. Csonka-ország területéről Erdélybe visszatérő és a Dél-Erdélyből Észak-Erdélybe távozók a kolozsvári központú erdélyi Unitárius Egyház híveinek lélekszámát gyarapították. Józan püspöki tisztsége gyakorlásában ezeknek vált legfőbb lelki gondozójává. Ugyanakkor végezte az egyházi közigazgatás nem minden nehézség nélküli irányítását. A német megszállás éveiben távol maradt minden szélsőséges politikai mozgalmától. Bár az orosz megszállást követő zavaros

időszakban félretájékoztattott ifjak bántalmazták, ez nem akadályozta meg abban, hogy élete hátralévő szakaszában is a krisztusi szeretet szószólója legyen.

Eseményekben és alkotásokban gazdag élete nem maradt elismerés nélkül. Hívei megbecsülésén és szeretetén túl közéleti munkásságát *felsőházi tagsággal* (1926), a *TESz Szövetség keresztjével* (1930) és a *Magyar Érdemrend Nagykeresztjével* (1943) ismerték el. Egyházától a legnagyobb elismerésben részesült: *püspöknek* választották.

Püspöki tisztségét 1946. január 4-én bekövetkezett haláláig viselte.

Ma emlékét elsősorban a budapesti egyházközség őrzi. Nevére 1941-ben – tanulók segélyezésére – alapítvány létesült. 1942-ben megfestették arcképét, 1950-ben mellszobrát a Tanácsteremben helyezték el. 1998-ban a lakitelki Népfőiskolán rendezett Unitárius Emléknapp keretében (április 18.) dr. Sztankóczy Zoltán egyháztanácsos afia „*Józan Miklós budapesti püspöki helynök és a hazai egyház újjászervezése Trianon után*” című munkájában állított emléket a nagynevű püspöknek.

Józan Miklós nagysága Egyházához való viszonyában mérhető le. Ha azt vesszük figyelembe, hogy a budapesti egyházközség lelkésze és a Duna-Tisza menti egyházkör espereseként a Magyarországon élő unitáriusokat egyházba tömörítette, elismertette jogi és közéleti téren az Egyház létezését, az unitárius értelmiséget bekapcsolta az egyházi élet vezetésébe, mélyítette a külföldi unitáriusokkal kiépített kapcsolatokat, céltudatossága és nyíltsága biztosította egyháza és saját tekintélyét, akkor méltán sorolhatjuk az Egyház nagyjai közé.

Örök nyugovóra a házsongárdi temető Fekete sírkertjébe helyezték. Sírkövén ezek a szavak olvashatók: „*Mi mindenütt otthon vagyunk, mi mindig hazamegyünk.*”

Kelemen Miklós

Unitárius Egyházzog

Az „*általános rendelkezések*” után a MUE Szervezeti Törvénye sorra veszi az Egyház jogintézményeit, és az „*alulról építkezés*” elve alapján először az egyházközséggel és annak hatóságaival foglalkozik (SzTv II. rész).

Általában az egy **meghatározott közigazgatási területen lakó unitáriusok** alkotnak testületileg szervezkedve egyházközséget. Az egyházközségek lehetnek anya-, társ-, szórvány- és leányegyházközségek.

A Magyar Köztársaság területén lakó minden, magát unitáriusnak valló magyar állampolgár tagja lehet valamelyik egyházközségnek.

Új egyházközségek alakulásához, a meglévők társulásához, általában az egyházközségi jellegnek és viszonyoknak a módosításához az Egyházi Főtanács hozzájárulása szükséges.

Unitárius egyházközségi tag az a megkeresztelt, nagykorú személy, aki az unitárius egyház hitelveit és az ezekből fakadó erkölcsi elveket magára nézve kötelezőnek ismeri el, és az egyházközség fenntartásához anyagilag illő mértékben hozzájárul.

Az egyházközségi tag jogai:

- az egyházi tisztségviselőket megválasztani, s azoknak szabályszerű hivatalos szolgálatát igénybe venni;
- az egyházi intézmények jótéteményeit élvezni; egyházi tisztségekre megválasztani;
- vallásügyi, illetve egyházi jogai sérelme esetén magának a fennálló törvények értelmében védelmet és jogorvoslatot keresni.

Az egyházközségi tag kötelességei:

Vallásos és erkölcsös életet élni; az istentiszteleteken részt venni; az egyház javát és felvirágzását előmozdítani; gyermekei valláserkölcsei neveléséről gondoskodni; a fennálló egyházi törvényeket és rendszabályokat tiszteletben tartani; megbízásaiban híven eljárni; felettes hatóságainak engedelmeskedni.

Tevékenységét az egyházközség maga szervezi és igazgatja az egyházközségi hatóságok és tisztségviselők útján, az egyházi főhatóság felügyelete alatt.

Egyházközségi hatóságok: a közgyűlés és a keblitanács.

Egyházközségi tisztségviselők: a lelkész, az énekvezér, a gondnok, a pénztáros, a keblitanácsosok, a jegyző, az egyházi.

A közgyűlés az egyházközség szervezetében **legfőbb határozathozó és irányító hatóság.** Ebből következik: joga és kötelessége az egyházközség valamennyi tisztségviselőjét és szervét beszámoltatni.

Felügyeletét az Egyházi Képviselő Tanács és az Egyházi Főtanács gyakorolja.

Az egyházközségi közgyűlés elnöke egyházi részről a lelkész, világi részről a gondnok. A közgyűlés évi rendes összejövetelét március 15-ig kell megtartani, de rendkívüli esetben is összehívható.

A közgyűlés határozatképes, ha a tagok fele jelen van. Ha nincs jelen a tagok egykedede, a közgyűlést meg kell ismételni. Erre a megjelentek többségi (50%+1) határozata alapján legkorábban 1/2 óra múltán kerülhet sor, és ez esetben a megjelentek létszámára tekintet nélkül a közgyűlés határozatképesé válik. (Ezt a körülményt a meghívóban közölni kell.)

A közgyűlés hatáskörébe tartozik:

a) a lelkész és az énekvezér megválasztása, díjlevelük megállapítása és az Egyházi Képviselő Tanács elé terjesztése jóváhagyás végett;

b) az egyházközségi gondnok, pénztáros, jegyző, a keblitanácsosok és az egyháziak megválasztása. A választott tisztségviselők a közgyűlésen felesküsznek. Ha a megválasztott nincs jelen, tőle a legközelebbi keblitanácsi ülésen veszi ki a lelkész az esküt.

c) Az Egyházi Főtanácsba küldendő képviselőinek megválasztása; ezek megbízólevelének kiadmányozása;

d) határozathozatal egyházközségi ingatlan eladása, vásárlása, csere-szerződés, kölcsönvétel tárgyában a közgyűlés elé terjesztett javaslatokról. E határozatokat jóváhagyás végett az Egyházi Képviselő Tanács elé kell terjeszteni;

e) határozathozatal a gondnok, illetve a pénztáros által készített és a keblitanács által véleményezett évi zárszámadásról és költségvetésről.

Az egyházközségi közgyűlések jogában áll a gondnoki és a pénztárosi tisztséget egyesíteni.

Az egyházközségi közgyűlés határozata ellen fellebbezni lehet az Egyházi Képviselő Tanácshoz, másodfokon az Egyházi Főtanácshoz. A fellebbezés a közgyűlésen szóban bejelentendő, és 15 napon belül írásban indokolandó. A másodfokú fellebbezéseknél a 15 napos határidő az elsőfokú határozat kézhezvételétől számít.

Keblitanács (Presbiterium domesticum consistorium)

A keblitanács az egyházközség **elsőfokú igazgatási és végrehajtó hatósága.** Tevékenységéről köteles a közgyűlésnek beszámolni. Joga és kötelessége beszámoltatni az egyházközség valamennyi tisztségviselőjét és bizottságát. A keblitanács – az egyházközség lélekszámától függően, a megválasztott tisztségviselőkön kívül – az Egyházi Képviselő Tanács által megállapított számú tagból áll.

Keblitanácsosnak az az egyháztagnak választható, aki a törvény előírta feltételeknek megfelel. A keblitanácsosokat a közgyűlés 3 évre választja, újraválaszthatók. A keblitanács tagjai jogaikat csak személyesen gyakorolhatják.

A keblitanács negyedévenként legalább egyszer ül össze. **Elnöke egyházi részről a lelkész, világi részről a gondnok.**

A keblitanács teendői:

a) végrehajtja a közgyűlés és a felsőbb egyházi hatóságok határozatait;

b) örökös az egyházközség vallási és erkölcsi élete felett;

c) örökös afelett, hogy az istentisztelet, a keresztelezés, a konfirmáció, az úrvacsoraosztás, a házasság megáldása, a temetés és az egyházi ünnepek alkalmain az egyházközség tagjai az egyházi törvények szerint vegyenek részt, ill. részesüljenek a lelki javakban;

d) örökös afelett, hogy a templom csak egyházi célokat szolgáljon;

e) gondoskodik a bibliaórák, gyülekezeti összejövetelek rendjéről, valamint egyházi énekeskönyvek, ismeretterjesztő vallás-erkölcsi tartalmú könyvek, füzetek terjesztése útján a hitélet élénkítéséről;

f) **gondoskodik a hozzá forduló rászoruló szegényekről, árvákról, betegekről a keresztyéni könyörület szellemében;**

g) elkészíti a díjlevelek tervezetét, és azokat a közgyűlésnek továbbítja;

h) felügyel az egyházközség vagyonára, annak épségben tartására, jövedelmezőségére, gyarapítására, az egyházi épületek karbantartására, a szükséges biztosítások megkötésére. Nyilvántartja az egyházközség mindenkorai vagyoni helyzetét, és a közgyűlésen az indokolt előterjesztéseket megteszi;

i) évenként március 15-ig 2-2 példányban véleményezéssel a közgyűlés elé terjeszti a megelőző év gondnoki, illetve pénztárosi zárszámadást, valamint a következő évre előkészített költségvetést;

j) ingatlan tulajdonjogának megszerzése, elidegenítése, valamint új épület építése, vagy réginek nagyobb mérvű átalakítása alkalmával – az egyházi főhatóság és az illetékes polgári hatóság engedélyét beszerzi;

k) az alapítólevelek, illetve adománylevelek eredeti példányait megőrzés végett felterjeszti az Egyházi Képviselő Tanácshoz; az egyházközségnél hiteles másolat marad;

l) gondoskodik a vizsgálószerk tagjainak elszállásolásáról és ellátásáról;

m) szerződéssel felfogadja a harangozót, vagy templomgondozót, s felügyel, hogy híven és lelkiismeretesen végezzék munkájukat.

A keblitanácsosok vagyoniilag **felelősök** mindazokért a károkért, melyek a keblitanács tevékenységéből erednek. A kártérítés kötelezettsége azonban nem terheli azokat, akik a határozatot a keblitanácsi ülésben elnezték, s ezt jegyzőkönyvbe vétették.

Az egyházközséget az egyházi és a polgári hatóságok előtt a keblitanács elnökei együtt vagy külön-külön **képviselik**; az egyházközséget szükség esetén a keblitanács által ezzel megbízott keblitanácsos is képviselheti.

A keblitanács határozata ellen a fellebbezési szándéknak a gyűlésen szóban történő bejelentése esetén 15 napon belül lehet írásban – indoklással – fellebbezni, elsőfokon az egyházközség közgyűléséhez, másodfokon az Egyházi Képviselő Tanácshoz, harmadfokon az Egyházi Főtanácshoz, ugyancsak 15-15 napon belül.

A keblitanács állandó vagy alkalmi (ad hoc) bizottságokat szervezhet a gazdasági, a szociális, a missziói és egyéb feladatok ellátására.

Dr. Lőrincz Ernő

A Napfogyatkozásról utólag és másképpen

Mire olvasóinkhoz eljut a lap, mindannyian túlleszünk a felfokozott érdeklődésen, ami az évezred utolsó Napfogyatkozását kísérte. Van aki látta, van aki nem, mert néhány helyen derűs volt az ég, máshol felhők takarták a rendkívüli égi jelenséget. Felejthetetlen lehetett az élmény a látók számára, amikor a Nap, az éltető és fényt hozó pár percnyi sötétség után újra teljes fényében és melegében tündöklött.

A nagy Napfogyatkozást megelőzően sok mindent hallhattunk. Asztronómusok, asztrológusok, jósok, különböző vallások világvége-hirdetői mind másképp várták és értékelték az eseményt. Egy dologban mindannyian megegyeztek, abban, hogy a sötétség eltakarja a világosságot. Nem kell ehhez komoly asszociáció, hogy megértsük a jelentését. A Nap többek között tudatos énünk jelképe is, a Hold amely eltakarta, a tudattalané. Nem akarok pszichológiai elemzésbe kezdeni, hogy ez mit jelent, de azt hiszem, kezdi már az olvasó érteni. A tudatalattink mélyén található mindaz, amiről nem tudunk vagy nem akarunk tudomást szerez-

ni. Mi unitáriusok hisszük és valljuk, hogy Isten szabad akaratot adott nekünk embereknek, hogy itt e földi életben is megteremthessük Isten országát. Hallgatjuk a rádiót, nézzük a televíziót és elborzadunk. Már megint háború, természeti katasztrófák, pénzügyi válságok, csalások, rablások, gyilkosságok. És most nézzünk szét közvetlen környezetünkben, munkahelyünkön, családjunkban és végül nézzünk őszintén önmagunkba is! Nem ugyanazt a növekvő zűrzavart látjuk ott is? Biztos, hogy Isten országa felé megyünk?! Nem csapott-e át a szabad akarat szabadosságba és akaratosságba? Melyik énünk kerekedett felül? Úgy gondolom, a felelet a kérdésre egyértelmű.

A választás még mindig rajtunk múlik. Istentől kapott lehetőségünkkel próbáljunk élni, és ne kicsinyes emberi gyengeségeink mögé bújjunk el, mert a felelősség a miénk. A felelősség a Földért, az utódainkért, és az emberiségért.

Bencze Franciska

Világvége vagy újjászületés?

1999 évét éljük. Szépen kerekednek már a 2000-es év nullái, jelezvén azt, hogy nem akármi vár reánk, hanem egy ritka ezredforduló. Ahogy minden korábbi kerek dátumnál, akár csak századforduló is volt az, újra erősödik bennünk a balsejtellem.

Mit hoz az ismeretlen, mit higgyünk a jövődőlésekről? Felszaporodni látszanak a jelek és ómenek, beteljesülni látszanak a jóslatok, amik kétségeink közt legkevésbé biztatást nyújtanak.

Megmondta Nostradamus, leírta a Biblia és a számtalan ósirat, hogy valami mostanában változik, valami véget ér. Látók és próféták hirdetik a végítélet közeledtét és a megmenthető kiválasztottak kiváltságaihoz vezető helyes utat.

Az 1999-es év, csakúgy mint a tavalyi, valóban katasztrófától terhes. Mintha megsűrűsödtek volna a természeti sorscsapások, mintha valóban a tizenkettedik órába léptünk volna. De valóban rettegünk kell mindezekről? Nem lehet, hogy csupán saját félelmeinkkel nézünk farkasszemet?

Ha így is van, a veszélyek mégiscsak kézzelfoghatók. Napjaink döbbenetesen pusztító erejű katonai arzenálja és a környezetszennyezés sosem látott mértéke minden józanul gondolkodó emberben a reális fenyegetettség érzetét kelti. Új vírusok és betegségek jelennek meg, robbanásszerűen nő az emberiség lélekszáma, miközben rohamosan fogyanak bolygónk meg nem újuló nyersanyagkészletei. A tudományos felfedezések aggasztó távlatokat nyitnak a géntechnológiában, és az exponenciális tempóban fejlődő számítástechnika is ismeretlen,

akár rémisztővé váló jövővel riogat. A műholdas távközlés és az Internet globális hálójában napra készen szemlélhetjük az aktuális katasztrófák és tragédiák sorozatait, a szórakoztató filmekben pedig egyre több a legprimitívebb ösztönökre ható tartalmatlan és tanulság nélküli erőszak.

Mindezt látva szinte beletörődően sóhajtunk fel – igen, az Apokalipszis lovasai közelednek. De vajon nem éppen a beletörődés és a szükséges optimizmus feladása visz minket egy rettegett jövő felé? A megváltoztathatatlanak hitt végzet mint-ha magától kezdene megvalósulni, holott nyilvánvalóan saját gondolatainknak és az abból eredő tetteinknek következménye lesz az, ami reánk vár.

Mindezekről egy régi, kínai mese jut eszembe. Volt egy város hajdanán, ahol az emberek között egy furcsa legenda élt. Úgy tartották, hogyha a város főterén álló kőoroszlán szeme egyszer vörösre válik, mindnyájukat özönvíz pusztítja el. Egyszer a városba vetődött két tréfacsináló diák. Ahogy a történet a fülükbe jutott, elhatározták, hogy megrémítik a város lakóit. Egy éjszaka felmásztak a szoborra, és vörös festékekkel festették be az oroszlán szemét. Ahogy a szobor szeme vörösre vált, a várost hatalmas özönvíz pusztította el.

Miért idézem mindezt? Mert a jóslatok sokféle-képpen válhatnak be. Az idézett mese beteljesülése egyszerre misztikus és eszközében mégis prózai. Köznapibb példával élve, ha valakinek azt jósolják, hogy belőle generális lesz, akkor ebben a hitben éppenségg mindent megtehet azért, hogy valóban generálissá váljék.

A jövődölések valóságossága azonban más módon is igaz lehet. Vannak olyan események, amelyeket nem lehet szándékoltan létrehozni, nem lehet logikusan megjósolni, mégis megérezhetőek. Ilyenek például a váratlan természeti katasztrófák, a közlekedési balesetek vagy más kiszámíthatatlan sorseseemények. Korunk legnagyobb megismerési távlatait sejtető tudománya, a kísérleti parapszichológia világosan bizonyítja azt az emberi képességet, amit egyszerűen megérzésnek vagy jövőérzékelésnek nevezhetünk. Minden emberben működik egy olyan észlelési forma, ami a közeli és távoli jövő eseményeit vetíti előre, újfent hangsúlyozottan olyan esetekben is, amikor azok megtörténte a jelen állapotából logikai úton kikövetkeztethetetlen.

A jövőérzékelés ténye mintegy azt sugallja, hogy a jövő meg van írva, vagyis végső soron nincs mit tennünk, a döntés felelőssége nem a mi kezünkben van. A helyzet ennél bonyolultabb, és egyben reménytelibb is, hiszen ha belegondolunk, egy-egy megérezett jövőbeli eseménybe előérzetünk alapján beavatkozhatunk, adott esetben pedig meg is szüntethetjük. Ha például valaki azt álmodja – az álmokban ugyanis paranormál észlelések sokkal akadálytalanabban jutnak kifejezésre –, hogy másnap autótűzben baleset éri, akkor azzal, hogy nem ül autóbába, tulajdonképpen megszünteti a megérzését kiváltó okot. Ha viszont az esemény nem következik be, akkor vajon mit érzett, mit álmodott meg példánk alanya?

Ezt a képtelenséget a parapszichológiában beavatkozási paradoxonnak nevezik, aminek feloldását az jelenti, hogy a megvalósuló jövőt illetően választási lehetőségeink vannak. Közös jövőnk alakulását illetően igen találó és elgondolkoztató hasonlatnak tekinthetjük a nálunk is vetített, *Ön dönt* című televíziós sorozatot. Szavazunk és cselekszünk. Az írás alapmotívumát jelentő lehetséges világvége nyilvánvalóan mindenkit érint, így megérzéseink és céltudatos tetteink is közösek kell hogy legyenek. Ennek megfelelően – jól felfogott közös érdekünkben – érdemes megismernünk a cselekvési lehetőségeinket is.

Szó volt eddig az előérzetekről, amik valóban tükrözhetik a jövő tragikus verzióit, és szó volt arról is, hogy választani mindig lehet. Az önbeteljesítő jóslatok azonban nemcsak a konkrét cselekvések által válnak valósággá, hanem a gondolat mágiája által is. Szintén parapszichológiai megfigyeléseken alapuló tény, hogy tudati elvárásaink folyamatosan hatással vannak környezetünk véletlenfolyamataira. Ahogy a híressé vált kockadobós kísérletekben is az eredmény befolyásolhatóságát állapították meg, ugyanúgy – ha észrevétlenül is – alakítjuk magunk körül a dolgok kimenetét. Ha belegondolunk abba, hogy mennyi véletlen szerepel akár a fizikai rendszerek pontos állapotát meghatározó részecskeszintű folyamatokban vagy akár egy egyszerű emberi cselekvéssorozatban is, azt láthatjuk, hogy a világ – matematikailag kifejezhetetlenül sok – lehetséges állapotának alakulását mintegy irányítani képesek a tudat elvárásai.

Ez a megállapítás már nem áll messze például a buddhizmus májá fogalmának lényegétől, vagyis attól, hogy a magunk körül tapasztalt világ csupán a tudatunk által teremtett káprázat, illúzió.

Ez az illúzió vágyainkat és félelmeinket tükrözi, egy óriási közös álmhoz hasonlóan valóságként megjelenítve tudatunk képeit. Azonban ha már a buddhizmust idéztük, érdemes sokkal alapvetőbb filozófiai szinten is megvizsgálni a világvége fenyegető rémét. Miután ezekben a filozófiákban a világnak nincs kezdete, ugyanúgy vége sem lehet, továbbá miután a világ nem hely, hanem – az előzőek alapján értve – tudatállapot, fizikai értelemben szintén nem elpusztítható. Ami a tudati lét és a tudati élmény szempontjából igazán fontos, az a vágyakból fakadó szenvedések megszüntetése, azt viszont – vagyis a félelmeinket és fájdalmainkat – megint csak a görcsös tudati ragaszkodások szülik.

Egy kínai mondás szerint „mielőtt elindulsz a világot megváltani, járd körül háromszor a házadat”. Valahogy így vagyunk mi is a világvégével, valami olyasminél látjuk, ami másokon múlik, valami sokkal többitől félünk, mint amit megélni képesek vagyunk. A történelem évezredeiben mindig is háborúk tomboltak, tűzhányók törtek ki és járványok pusztítottak. A történelemben eddig még mindig és mindenki meghalt, meghalni egy életben pedig mindig csak egyszer és egyedül lehet. Ha egy százmilliókat elpusztító nukleáris háború söpörne végig a Földön, a szenvedések akkor sem szorzódhatnának tovább az egyénben annál, mint amit egy ember elviselhet. A félelem és a szenvedés mindenkor saját lelkünk betegségének tekinthető.

Mindezekkel nem azt kívánom sugallni, hogy nincs értelme reménykedni vagy tenni egy jobb jövőért, éppen ellenkezőleg, az egyén felelősségére kívántam felhívni a figyelmet. A világ sorsát akarva-akaratlanul kollektíven irányító személyiségeink összetevői ugyanis általában éppen saját magunk számára ismeretlenek. Márpedig az önmagában jelentéktelennek tűnő egyéni hajlamok állnak össze történelemformáló erővé. Bennünk él az a lelki békétlenség, ami testet, esélyt, eszközt és beleegezést biztosíthat a pusztuláshoz. A sötétség szörnyei napvilágra kerülve semmivé válnak, árnyéklényük csak a nem tudás homályában létezik. Ismerni kell a veszélyt, de nem kell a rémület bűvöletébe esni általa. Az ördög falra festése ugyanolyan tömegesen művelt teremtő mágia, mint amilyen egy békésebb, boldogabb világ elképzelése lehetne.

Az ezredforduló, az augusztusi napfogyatkozás és még annyi minden a beteljesülni látszó jelek közül valóban valaminek a végét jelezheti. Véget és kezdetet egyaránt, hiszen a kettő egy és ugyanaz, lehetőség az újjászületésre. Hogy milyen módon kell továbblépnie a világnak vagy akár saját magunknak, rajtunk múlik. Mi döntünk belátásunk szerint, tettel és gondolattal, együtt és külön-külön.

Paulinyi Tamás

Gyermekeknek

Kedves Gyerekek!

Végre itt a nyár, elkezdődött a vakáció. Végre addig alhatunk, ameddig akarunk, este nem kell korán lefeküdni, és még kirándulhatunk, utazhatunk is. Mindannyian készülünk valahová. Van aki a nagyihoz vidékre, van aki a Balatonhoz igyekszik, és van akinek külföldre is sikerül eljutnia. Mindenre számos érdekes kaland vár. Talán csak az a

rossz, hogy barátainkat, osztálytársainkat nem vihetjük magunkkal. A kapcsolatnak azért mégsem kell megszakadnia, hiszen üzenetet mindig, mindenhol, mindenkinek lehet küldeni. (Pl.: e-mail, posta, postagalamb, jelzőrakéta, füstjelek...)

Nem csak mi emberek, hanem a minket körülvevő természet is üzen. A virágok például így teszik:

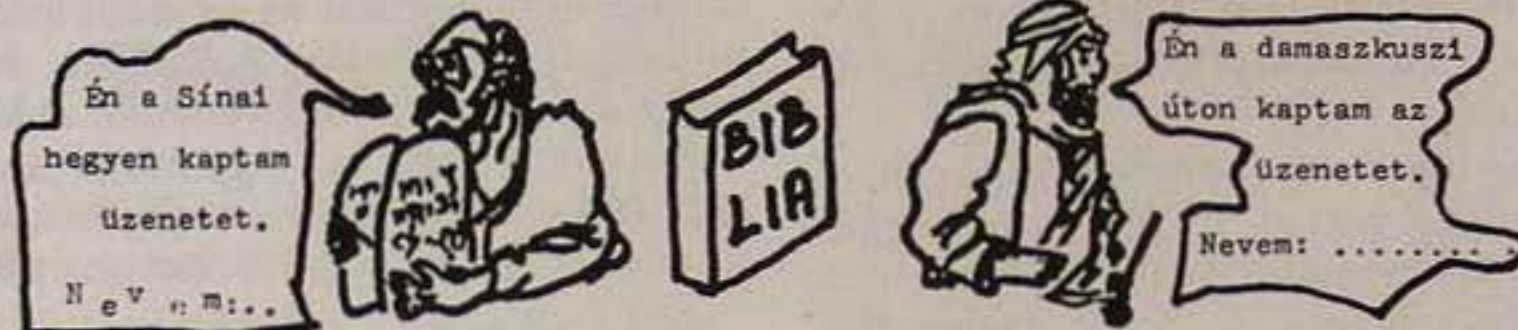
Gyertek méhecskék nézzétek pompás színeimet!
Gyertek, gyűjtsétek össze rólam a virágport!

A pillangó így:

"Látod milyen veszélyes vagyok!
Ne próbáld megenni! Nem látod a négy szememet a szárnyaimon!
Mindent elreveszek!"

Küldeni is jó üzenetet, de kapni talán még jobb. A képen két olyan férfit láttok, akik Istentől kaptak üzenetet. Próbáljátok meg kitalálni, kik ők!

Gyertek, pillantsunk bele az üzenetekbe! Ezek segítenek megérteni, hogy miért íródott a Biblia: MÓZES ÜZENETE IZRÁEL GYERMEKEINEK (Az üzenet persze nekünk is szól!)

YSZEY/REYYSYDAZÉYRTYAZYURYAYYT

AYTYYYEYISTYENNYEDEYTYYTELJYEYSYYYYSZYÍY

VEYDYBÓYYLTELYJYYESYLEYYLKEDYBÓYYLÉSY

TEYYLJEYYSYERÓDYBÓYYLY!

5Mózes 6,5

Húzzátok át az Y-kat miközben olvassátok, és így megfejtethetitek az üzenetet. Az 5Mózes 6,4-9-et elolvasva még többet tudhatsz meg az üzenetről, amely a Föld minden emberének egyformán szól.

Több mint ezer évvel ezelőtt Pál apostol írt egy levelet Timóteusznak, de nem magyarul, hanem görögül írta. Nézzétek, itt egy rövid részlet belőle:

Πάντα γραφή θεόπνευστος
καὶ ὠφέλιμος πρὸς
διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγμὸν, πρὸς
ἐπιτιμωτικὴν, πρὸς παιδείαν τῆν
ἐν δικαιοσύνῃ

Ha kíváncsi vagy az üzenetre, akkor elolvashatod azt a 2Timóteus 3,16-ban.

Nagyobb testvéred, szüleid biztosan többet tudnak a Bibliáról. Mutasd meg nekik ezt a rejtvényt, és próbáljátok meg együtt megoldani! Ha szüleidtől kérsz egy Bibliát, talán sikerül egyedül is megoldani.

Melyik a helyes válasz?

- Melyik vallás szent könyve a Biblia?
a) iszlám b) kereszténység c) zsidó
- Hány könyvből álló gyűjtemény a Biblia?
a) 66 b) 49 c) 130
- Milyen nyelven íródtak az Ószövetségi könyvek?
a) angol b) héber c) osztják
- Kik írták az újszövetségi könyveket?
a) evangélisták és apostolok
b) szerzetesek és apácák
c) Arisztotelész
- Mi volt a négy evangélista neve?
a) Márton, Márk, Lukács és János
b) Máté, Márk, Lukács és Pál
c) Máté, Márk, Lukács és János

Jó munkát, kellemes időtöltést!

(Helyes megoldás: 1 b; 2 a; 3 b; 4 a; 5 c)

Készült: a Go Ahead, angol nyelvű hittankönyv felhasználásával.

Szász Adrienne

„... én protestáns vagyok. Mint ilyen, szabadelvű, és jóindulatú minden más vallás iránt.”

(Jókai Mór)

Új VILÁGLÁTÁS

PARTIUM irodalmi, művészeti folyóirat

A folyóirat nem újkeletű, de néhány éve a Kelet-Magyarországi Szabadelvű Protestáns Kör lapja. A szerzők is a régiek, újakkal kiegészülve. Hiánypótló lap a maga nemében, még országos viszonylatban is. Összehasonlításban bármely hasonló kiadvánnyal felveszi a versenyt, hiszen a lap szerzői mind bizonyítottak már kötettel, vagy állandó megjelenéssel. Grafikai modernnek és ízlésesnek. Tartalmi felosztása a következőkből áll: próza, líra, hitélet, hírek, tanulmány, kritika, bölcsélet, világlátás, képzőművészet.

Felteheti az olvasó méltán vagy méltatlankodva, de pusztán kíváncsiságból is a kérdést, ha ilyen színvonalas a lap, akkor miért kell róla írni, miért nem találja meg az olvasó? Bizony erre választ kell adni, mert nem maradhat megválaszolatlanul. Köztudott, hogy az ország legszegényebb vidékén jelenik meg, és ez több oldalról is választ ad a kérdésre. Itt az emberek először a kultúrától vonják el a pénzt, ha egyáltalán van. Azután maguktól, a test táplálása, ruházása területén igyekeznek spórolni. Reménységük szerint a gyermeknek kell biztosítani minden lehetségest, hogy ők egyszer jobb körülmények közé kerüljenek. A lapnak mégis meg kell jelenni, mert hisszük, hogy van rá igény. Szándékosan nem idéztem a benne megjelentekből, mert úgy szeretném, ha az olvasó belelapozna, és a maga igénye szerint döntene a lap mellett és lenne rendszeres olvasója. Negyedévenként nem olyan jelentős kiadás, hogy az igényes, kultúrára éhezõ ember ne tudja vállalni a megvásárlását.

Álljon itt a cím, amelyen érdeklõdni lehet személyesen, levélben vagy telefonon: Kelet-Magyarországi Szabadelvű Protestáns Kör, 4800 Vásárosnamény, Szabadság tér 36., Pf. 2. Telefon: 06 45 470-371.

Beregi

Beregi hírek

Vásárosnaményban a pünkösdi ünnepkör az idén gazdag volt programokban. Május 22-én, szombaton az Eötvös-kúriában kapott helyet a gyülekezet. Ezen a napon történt meg az ünnepélyes használatba vétele. Keresztelő is volt, ami bizonyítja, hogy életképes a kicsiny gyülekezet.

Pünkösöd első napján **Kalmár Sándor** ny. ref. lelkész vendégszolgálatára tette emlékeztetést a napot. A klasszikus pünkösdi történet alapján buzdította a jelenlévőket, hogy figyeljenek Isten lelkének köztünk munkálkodására, mert így lehetünk bátrak a tanítványságban. Délután Nyíregyházán gyűltek össze a hívek, hogy **Nyitrai Levente** kocordi lelkész igehirdetését meghallgassák. Mivel az utóbbi időben többen jöttek unitáriusok Erdélyből, így felmerült az igény, hogy ezután minden hónap utolsó vasárnapján együtt legyenek. Hétfőn Vásárosnaményban volt úrvacsorai istentisztelet, amelyen igencsak szép számmal voltak jelen a hívek. Az évtizede elindult munka gyümölcse kezd beérni.

Az istentisztelet után beszélgetésre maradtak együtt a jelenlévők. Vásárosnaményban felmerült az igény, hogy elérhető időn belül a cigánysoron legyen istentiszteleti hely, ahol a cigányság egybegyűlhet. Ennek pártolói az ifjúsági kör és a Dandós Gyula kör, sőt azok is szívükön viselik a felvetett problémát, akik ma még nem tartoznak az itteni szórvány gyülekezethez.

Május 30-án újra Kalmár Sándor szolgált a gyülekezetben, aki arról beszélt a tanításban, hogy mint először ott és akkor gyülekezet alakult Jézus követésére, úgy ma is elindulhat egy kicsiny csapat, akik példaképei lehetnek a ma még kívülállóknak.

Ezen a vasárnapon az istentisztelet utáni beszélgetésen elhatározták a jelenlévők, hogy ezután minden hónap első vasárnap délután együtt lesznek.

A nyíregyháziak pedig a hónap utolsó vasárnapján fognak találkozni, hogy így építsék a testvéri kapcsolatot.

Kis szigetek ezek a csoportok, de biztos jelei annak, hogy az első pünkösöd nem múlt el nyomtalanul az emberek életében, és az a szellemiség ma is képes új gyülekezeteket életre hívni.

Minden alkalommal **Felhős Szabolcs** szórvány-gondnok buzdította a jelenlévőket aktívabb munkára.

Isten áldása legyen az elkezdett munkán.

Beregi

Beregi unitárius istentisztelet Vásárosnaményban.

Cigánymisszió

A Beregben egyre nagyobb érdeklődéssel kísérik a cigány fiatalok az unitárius misszió ifjúsági istentiszteleteit.

Mindenkit megfog a tiszta jézusi hit emberszeretete és evangéliumi közvetlensége.

Példaképükkel Balázs Ferencsel vallják:

„Jézusban látom az isteni cél megvalósulását, világgal, emberekkel, Istennel boldog egységben él, benne Istenországa megvalósult.”

Konfirmáltak utazása Erdélyben

Az ifjak naplója

Ebben az évben Kászoni József lelkész úr, az Unitárius Egyházközösség, az UNIK és a IX. kerületi önkormányzati ház támogatásával ismét elmehettünk konfirmandus táborba Torockóra. A most konfirmáltakból 6-an és hozzájuk csapódva még 6-an jöttek el. Így 1999. június 23-án a Hőgyes Endre utcai templom elől indultunk egy kisbusszal. A csomagok betuszkolása után mi is elhelyezkedtünk és elindultunk Torockó felé. A buszban beszélgettünk, zenét hallgattunk. Lassan bár, de végre eljutottunk Kolozsvárra, ahonnan a busznak a cseréjével egy óra múlva már a szálláson rendezkedtünk. Mi, a 9 lány, egy 2 szobás lakásban kaptunk helyet. A fiúk és a lelkész úr másik házba kerültek. Este beszélgettünk, majd nyugovóra tértünk.

Másnap a rossz idő miatt városnézésre mentünk Kolozsvárra, ahol előbb együtt néztük meg a fontosabb nevezetességeket, majd 2 óra szabadidő alatt mi is körbejártuk a várost. Hogy Kolozsvárra eljussunk két lelkész segített nekünk, akik egy mikrobuszt és egy Dacia-t vezettek. A mikrobusz vezetője a kolozsvári lelkész: Farkas Dénes, Dénes bácsi, a Dacia vezetője, a torockói lelkész: Ferencz Gábor alias Gábor bácsi. A város alapos megnézése után hazamentünk vacsorázni, rengeteget beszélgettünk és nevettünk, majd hálósákba bújtunk és elaludtunk.

Másnap az idő javult, de még így sem volt az igazi. Minket ez nem rettentett vissza, így elindultunk a reggeli után a Tordai-hasadékhoz. Mikor oda-vissza megjártuk, egy rétre telepedtünk (közel Torockóhoz), bográcsban főtt gulyást ettünk, amibe mi hámoztuk a zöldségeket és a krumplit, de a megfőzés Dénes bácsira és Gábor bá'-ra maradt. A finom falatozás után és jóízű kacagások közepette értünk vissza a táborhelyre, ahol ez a jó hangulat késő estig meg is maradt.

Következő napon a bűvópatakhöz vettük az irányt. Aminek a megnézése után még ott maradtunk. A patakban fürödtünk, a parton szalonnát sütöttünk és magunkat süttettük a nappal. Mikor már mindenki megsült elindultunk vissza a kocsikhoz, és az autók hazavittek minket a szállásra.

Vasárnapi nap egy pihenő nap volt, a nagy Székelykői túra előtt. Délelőtt istentiszteleten vettünk részt, ahol Kászoni lelkész úr prédikált. Ennek befejezése után Gábor bácsi megkeresztelt egy 6 hónapos kislányt. Ezek végeztével átmentünk a Torockói Néprajzi Múzeumba, ahol megtekintettük a kiállítást. Ebéd után szabad volt a vásár. A lányok (mi) a szálláshelyen maradtunk és rengeteget nevettünk. A fiúk túrázni mentek, ahonnan csak este 10-re értek haza. Látván, hogy milyen fáradtak, vacsorát adtunk nekik, majd mindenki aludni ment. Az idő már 2 napja egész jó meleg volt, de most a hétfői kirándulásom sütött a legjobban. Ekkor másztuk meg az 1129 m magas Székelykővet.

Aminek a megjárása valakinek 3 óra volt, de volt, aki 2 óra késéssel ért vissza Torockóra. Mindenki fáradtan tért haza, de ha nem, akkor is a nap látható nyomot hagyott az arcán, nyakán, vállain, karján, volt, kinek a hátán is. Ilyen fájdalmasan ébredtünk reggel, amikor ugyanolyan intenzitással sütött a nap, mint az előző alkalommal. Így a lelkész úrral az élen szabadnapot hirdettünk, és egész végig otthon hűsöltünk és játszottunk. 17 órakor ugyan meglátogattuk egy magyar hölgy panzióját a közelben, de így is végig lustálkodással töltöttük a napot. Este összepakoltuk a csomagokat, és éjfélkor éjszakai túrára indultunk, ahonnan 2.30-ra haza is értünk, és nagy nehezen elaludtunk.

A másnap volt a legrosszabb nap a hétből, hisz haza kellett jönnünk. Elbúcsúztunk vendéglátóinktól. Mindenki fáradtan és szomorúan rázkódott hazafelé a buszon. De megegyeztünk, hogy leírjuk egy-egy nap történetét, hogy visszaemlékezhessünk a 7 szép napra és hogy másoknak is kedvet csináljunk.

Sipos Emese Lilla

* * *

Székelykő lábánál

Az 1999-es évi erdélyi kirándulásunkon Torockó vidékét tekintettük meg, így a szálláshelyünk Torockón volt. 1999. május 23-án, szerdán indultunk a Hőgyes Endre utcai templom elől kis döccenők után, ugyanis a gyülekező 7 órára volt kitűzve, de miután végre mindenki megérkezett, a legfontosabb még hiányzott, a busz. 8 órakor azonban elindult a 12 fős csoport Kászoni József lelkész vezetésével, és 6-7 óra körül megérkeztünk Torockóra. Miután elfoglaltuk szobáinkat és kicsit elrendezkedtünk, mindenki körülnézett a faluban és lefényképeztük a környező hegyeket, köztük Torockó büszkeségét a Székelykőt, melyet hétfőn megmásztunk.

Másnap, a kissé rossz idő miatt, úgy döntöttünk, hogy Kolozsvárt nézzük meg. Tordán is átmentünk és megnéztük régi ám gyönyörű templomát, melyen meglátszottak az idő és a különböző támadások nyomai, de ez tette különlegessé. Megérkeztünk Kolozsvárra, ahol a város nevezetes látnivalóit tekintettük meg. Először a Brassai Sámuel Líceumot, majd az Unitárius Püspökséget és végül a mellette levő unitárius templomot. A püspökségen megtekintettük az unitárius püspökök és az egyházat támogató emberek képeit valamint címereit. A híres Szent Mihály templomhoz és az előtte álló Mátyás szoborhoz is ellátogattunk. A házsongárdi

temetőbe is elmentünk, ahol Brassai Sámuel és Kriza János sírja előtt tiszteletünket tettük. A rövid szabadprogram után szálláshelyünk felé vet-tük utunkat, ahol a finom vacsora elfogyasztása után élményekkel gazdagon tértünk nyugovóra.

Szabó Anita

* * *

Június 25-én reggel jó kirándulóidő fogadott bennünket, a számunkra még igen korai időpont-ban: 7 órakor. Az eget csöppet sem a báránnyelvre hasonló felhők takarták el, nem volt hideg, de mégsem az az idő volt, hogy nyugodt szívvel vehet-tünk volna fel rövidnadrágot.

A reggeli után egy gyors kupaktanács következett, melynek döntése értelmében: a Tordai-hasa-dékban tett kirándulásunk után, déli fél 1-kor, bográcsgulyás főzésére került volna sor. A rövid megbeszélés után, útnak eredtünk.

A Tordai hasadékhoz érkezve felemelő látvány tárult elénk, pedig még meg se kezdtük a túránkat. A hasadékba vezető út egyszerűnek tűnt, amíg meg nem pillantottuk az első függőhidat, melynek látványa többünket elgondolkodtatott azon, hogy folytassuk-e a kirándulást?

Mivel az emberi természet kíváncsi és mi is emberek vagyunk, érdekelt minket milyen lehet a természet alkotó erőjének eme csodálatos képződmé-nye. Rövid idő után rátértünk arra az útra, mely átvezetett minket a hasadékba. Az út egyre jobban elkeskenyedett, olyannyira, hogy a végén már 1 ember is alig fért el rajta. A túra során hatalmas kövekkel és néhol sziklával kellett megküzd-ünk ahhoz, hogy haladhassunk előre. Utunk felé-nél járva egy csodálatos vízesésnél találtuk ma-gunkat. Pár perc pihenő után folytattuk utunkat, melynek következő állomása egy újabb függőhíd volt, mely az eddiginél is keskenyebbnek látszott, ám mi „halálmegvető bátorsággal” jutottunk át rajta. Már csak pár szikla és kő választott el min-ket attól, hogy átérjünk a hasadékba.

A hasadékba túl egy szép kő- és sziklamentes dombságot találtunk, ahol megpihentünk. A hasa-dék egyáltalán nem emelkedik, és mi sem a távtól fáradtunk el, hanem a sziklák kikerülése és az iz-galmas felfedezések sora merített ki. Visszafele mindenki szeretett volna fényképezni, de a táj saj-nos „nem fért bele” a képbe.

Miután visszaértünk a kocsikhoz, óráinkra pil-lantva meg kellett állapítanunk, hogy a 1/2 1-es fő-zésből 1/2 3-as lehet csak. Ebédünk elkészítéséhez egy Torockóhoz közeli rétet választottunk. A sza-kácsok Kászoni tisztelendő úr vezetésével kiosztot-ták a teendőket: zöldségpucolás, víz- és fahordás, terítés. A közösen megpucolt zöldséget a bográcsba tettük, így már csak a várakozás feladata maradt ránk. Eközben egy „kedves kis” tehéncsorda csapó-dott hozzánk, akiket elég nehezen tudtunk elker-getni az ebédünktől. Másfél óra alatt főtt meg

az együtt elkészített gulyás, melyet farkasétvágy-gyal ettünk meg. Miután mindenki jóllakott, a pa-takban megpróbáltuk elmosogatni az edényeket, de mivel nem volt melegvíz, nem jártunk nagy si-kerrel. Egy rövid siesta után visszaindultunk kö-zeli szálláshelyünkre, ahol a napnak még közel sem volt vége, bár ezt már nem részletezném.

Mikó Rebeka

* * *

A bűvópatak

Szokás szerint Gábor bácsi jött és ébresztett bennünket. Reggeli után beszálltunk az autó-ba. Elindultunk a bűvópatakhoz. Előre elmondták, hogy onnan ahol az autót leparkolják, még lega-lább másfél órát kell gyalognunk.

Megérkeztünk és leparkoltuk az autót. Kiderült, hogy a Daciával föl lehet menni, így a holminkat betettük a kocsiba, legalább azt nem kell cipel-nünk. Nekünk viszont gyalognunk kellett. Eltelt kb. fél óra, és mi már szinte teljesen ki voltunk dőlve, de tovább kellett mennünk.

Még mintegy fél óra volt hátra az útból, amikor beértünk egy igen rövid faluba. Itt hozzánk szegő-dött egy kutya „akit” a falubeliek Erzsinek neve-ztek.

Végre fölértünk a barlanghoz, ahonnan a bűvó-patak ered. Körülbelül 10 percet lihegtünk, majd bementünk a barlangba. Egy nagyon keskeny hídon lehetett bejutni a barlangba. Szerencsére a híd nem volt túl hosszú, de annál veszélyesebb, mert – úgy éreztem – bármikor leszakadhatott volna. Mindenki megnézte a forrást, azután lejjebb ereszkedtünk és megmártottuk a lábunkat a pa-takban. Ameddig a víz érte a lábunkat, addig nem is éreztük, olyan hideg volt a víz.

A patak partján szalonnát sütöttünk. Ezt köve-tően legyalogoltunk a hegyről, és hazamentünk. Otthon még elmentünk ide-oda, majd éjfél tájban nyugovóra tértünk.

Lőrincz Judit

* * *

Vasárnap

Istentisztelet után megnéztük a torockói múzeu-mot.

Ebéd után szabadok voltunk, mindenki azt csi-nált, amit akart.

Az egész úgy indult, hogy egy helyi barátommal, Tamással megmásszuk a Hosszúköt, ami egy kis szikla a Székelykövel szemben. Felértünk, leül-tünk egy pihenőre, amikor megpillantottam Zolit

és Danit, azt a két fiút, akikkel együtt táboroztunk. Épp felfelé másztak a hegyen. Lekialtottam nekik, hogy jöjjenek fel ők is a sziklára. Közben Tamásnak haza kellett mennie, ezért hárman folytattuk a túrát. A Hosszúkótól továbbmáztunk a hegycsúcsra. Jó volt a kilátás a tetőről, ráláttunk Torockószentgyörgyre és Torockóra. Elhatároztuk, hogy a hegyeken át elmegyünk a Torockótól három kilométerre levő faluba. Az utunk sziklákon és erdőkön át vezetett. Öt patakon kellett átmenjünk. Útközben találkoztunk tehenekkel és bivalyokkal. Menet közben kiértünk egy tisztásra. Mialatt a tisztáson átvágtunk, azon vettük észre magunkat, hogy egy mocsár közepébe kerültünk. Daninak bele is ragadt a cipője a sárba. Szerencsére ki tudta szedni és tovább tudtuk folytatni az utunkat. Felmentünk a következő hegytetőre és körülnéztünk. Nagy meglepetésünkre nem láttunk semmit erdőkön és hegyeken kívül. Nem találtuk a falut. Hosszas nézelődés után észrevettünk egy földutat, de nagyon messze volt. Végül megtaláltuk, és utána nem volt más dolgunk, csak menni az úton. Már szürkülődött, amikor beértünk Torockószentgyörgyre. Ekkor már este 1/2 10 is elmúlt. Sietősre vettük az utunkat. Torockótól még három kilométerre voltunk. Hazafelé elmentünk a szentgyörgyi vár mellett, gyönyörű látvány volt. 10 óra körül megérkeztünk a faluba.

Otthon a lányok vacsorával vártak, ami nagyon jól esett, mert fáradtak és éhesek voltunk.

Így ért véget a tábor vasárnapi napja.

Taar Gergő

* * *

Június 28-án, hétfőn „hajnali” 1/2 9-kor vert fel minket heves kopogtatás közepette Gábor bácsi. Előző napi sétánk során rémisztőbbnél rémisztőbb történeteket hallottunk a híres-nevezetes Székelykőről (halál, csigolyatörés stb.), úgyhogy némi szorongással fogtunk hozzá reggelink elkészítéséhez, amely jóval szerényebb volt, mint eddig (az étkezéslet kifogyóban volt). Ezek után, délelőtt 10 körül (állítólag elég későn!) vágtunk neki a félelmet (joggal) ébresztő 1129 m magas hegynek. Az idő szép volt (túlságosan is!). A tűző napon remegő lábakkal léptünk egyik szikláról a másikra, és közben azon filóztunk, vajon az út hány %-át tettük már meg? (Már túránk 10%-ánál a holnapi napot kívántuk és átkoztuk Torockó „büszkeségét”). A fiúk ugyan elkéstek az indulásról, de „utolsókból lesznek az elsők” alapon az élmezőnybe száguldottak. Mi keserves kínok közepette másztunk föl a két hegycsúcs között elterülő nyeregbe (a csigák sebessége száguldás volt a mienkhez képest!), de a jókedv végigkísért utunkon (énekeltünk, poénkodtunk). Mikor (végre-valahára) felértünk a rétre, mindenki megkönnyebbülten rogyott le a hegy lankás lejtőjén felállított kötőmb árnyékába. Közben a fiúk

megérkeztek „kis” kitérőjükből (kb. 3-4 km). Mi néhányan még a legmagasabb csúcsra is felcaplatunk(!), így még csodálatosabb kilátás nyílt a távolban fekvő piciny falvakra és óriás hegyekre. Alig értünk le a szikláról, máris (nagy erőfeszítések árán) szedelődzködni kezdett a csapat, és megindultunk „lefelé” a hegyről (enyhén fölfelé), és állítólag a legnehezebb úton keveredtünk le onnan „bokatorések” közepette. Lefelé a banda két (később három) kisebb csapatra szakadt. Az első (élén a fiúkkal) különösebb nehézségek nélkül lejutott Torockó-Szentgyörgyre, és onnan további 3 km-es séta során érkeztek vissza szállásunkra. A második csapat bukácsolva ugyan, de épségben leért a hegyről. Én és Emese, a harmadik csapat (utunkat inkább nem részletezem) kb. 2 óras késéssel jutottunk vissza Torockóra. Első dolgunk volt kedvenc költőnk, Petőfi híres sorait idézni:

„Mit nekem, te zordon Kárpátoknak
Fenyvesekkel vadregényes tája
Tán csodállak, ámde nem szeretlek
És képzetem hegyvölgyedet nem járja.”

Győrbíró Zsófia

* * *

A pihenőnap

Azon a kedd reggelen valamennyien ezzel a gondolattal ébredtünk: Torockószentgyörgyi városnézés.

Ez nem volt valami lelkesítő eszme, mert azelőtti nap a Székelykő mindnyájunkban fáradalmas, ám megfoghatatlanul gyönyörű, maradandó nyomokat hagyott.

Hajnalban (ami akkor kb. 8.45-öt jelentett) Csörfi rántörte az ajtót, ez volt az ébresztő.

Reggelire tojásrántottát (Judit szerint rántott tojás) készített Gábor bá' és Kászoni lelkész úr. Mivel tudták, hogy mi is kifáradtunk, szabadnapot hirdettek. Sokat pihentünk és fantáziánkat kihasználva játszottunk. Csak ebéd után (ami egyébként igen laktatónak és ízletesnek bizonyult) látogattunk el egy magyar üzletasszony sikeres hoteljébe. A kulturált panzió megtekintése után Babi néni és a papné rengeteg ínycsiklandozó fánkkal várt ránk. Nos ez volt az előző nap fáradalmainak kipihenése.

S ezeket magunk mögött hagyva kezdődött el az „éjszakai élet”. Először sokan elkezdtünk pakolni, majd egyre többen kártyázni, s végül szedtük magunkat és éjfélkor sétálni indultunk Torockószentgyörgyre. Így behozva a délelőtti kimaradást. Ám a rövidnek ígérkező gyalogtúrát félbehagyva visszafordultunk és elkutyagoltunk a szállásig.

Így tettük mozgalmassá a pihenésnek induló szabadidőnket.

Fűzék Diána

Harmincéves az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem

Az elmúlás árnya Torre Pellice felett

Torre Pellice piemonti városka, közel Turinhoz és az olasz-francia határhoz, a valdensék vallási közösségének egyházi és kulturális központja. Ott tartotta idei tanulmányi hetét az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem.

A legjelentősebb nyugati magyar értelmiségi körök egyikeként most ünnepelte fennállásának harmincadik évfordulóját. Nem kis büszkeséggel állapíthatta meg, hogy ez a három évtized rendkívül termékeny volt. Eredményesen ápolta a keresztény és magyar szellemi hagyományokat, rendezte meg évente, mindig más és más helyen, tanulmányi heteit, európai nagyvárosokban meghirdetett összejövetelét és előadástjeit, gyarapítva ezekkel a Nyugaton élő magyarok ismereteit, nemzeti öntudatát és a keresztények egysége iránti fogékonyságát. A több mint hatvan kiadványt megjelentető könyvkiadója nyomdafestékhez juttatott számos jelentős művet, mind külföldi, mind hazai írók, tudósok, egyházi emberek alkotásait, nagyrészt olyanokat, amelyek Magyarországon és a Kárpát-medencében a kommunizmus évtizedei alatt nem kaphattak nyilvánosságot.

A II. világháború utáni nyugati magyar teljesítmények sorában nemcsak az imént említettekkel, de más kezdeményezésekkel és karitatív feladatok ellátásával a szabadegyetem munkáját előkelő hely illeti meg. A többi között azzal is, hogy tevékenységét évekként azelőtt Magyarországra és a vele szomszédos országokra is kiterjesztette.

Jóllehet működését korántsem tekinti befejezettnek, hanem folytatni szándékozik, nem hallgatható el, hogy Torre Pellicében minden korábbinál erősebben kaptak hangot a nehézségek, és akadtak pillanatok, amikor némelyek agyában a megszűnés vagy a munka javának Magyarországra történő áttelepítési terve is megjelent.

Alig leplezhető jelenség, hogy mutatkozni kezdenek az öregedés és kifáradás, valamint az utánpótlás hiányának jelei.

Az a korosztály, amely az 1956 utáni menekülési hullám és a hosszúnak ígérkező külföldi lét természetes folyományaként az ötvenes és hatvanas években megújította és friss szervezetekkel gazdagította az emigráns intézményrendszert, részben – főleg elhalálások miatt – megfogyatkozott, részben elerőtlenedett és megfáradt. Az EPMSZ jelentős alapító személyiségei közül *Tóth János* meghalt, *Szépfa István* kivált, *Szöllősy Árpád* és *Kovács Andor* visszavonult, *Bárczay Gyulát* betegség tette munkaképtelenné. Már csak *Balla Bálint* és *Szöllősy Pál* vállal szerepet, az utóbbi azonban ugyancsak a visszavonulás tervével foglalkozik. A nemzedékváltás intézmények és társulások működésében az idő múlása okozta természetes fejlemény és az állandóan megújuló élet velejárója.

A neves budapesti orvos, sportszakértő, az evangélikus egyház országos felügyelője, *Frenkl Róbert* visszapillantásában három szakaszra osztotta a szabadegyetem eddigi történetét. Az első évtizedet az építkezés, a másodikat a hazai kapcsolatteremtés, a harmadikat a kisebbségi magyarok bekapcsolásával a kiteljesedés jellemezte. A most kezdődő negyedik szakasz, *Frenkl* szerint, a globalitás (az egészre irányuló figyelem és törekvés) és a lokalitás-intimitás (helyi sajátosság és meghittség) egészséges viszonya megteremtésének jegyében indulhatna. Ígéretes jövőkép, de létrejöttéhez nemcsak erős elszánás és bizakodás, hanem néhány megkerülhe-

tetlen tény tudomásulvétele és elfogadása is szükségeltetnének.

Elsőnek az utánpótlás gyakorta felpanaszolt hiányát kellene szemügyre venni. Akik az utánpótlás hiányát mint nehezen megoldható problémát emlegetik, ezen gyakorta az egészen fiatalok gyér számát értik. Holott a hetvenéveseknek elegendő lenne csak a tíz-húsz évvel fiatalabbakra pillantaniok, és az ezekből álló második garnitúrában bizonyára akadna egy új vezetői együttes. Hirtelenjében a többi között csak két nevet említenék, *Pompéry Judit* és *Vályi-Nagy Ágnes*ét, akikben meg lenne a vezetői szerepre való képesség.

Már az iménti két név is jelzi, hogy időszerű lenne a nemek egyenjogúságában gondolkodni, és nem ragaszkodni ahhoz, hogy az EPMSZ-hez hasonló intézményt feltétlenül férfinak kell vezetnie. Már korábban is, de Torre Pellicében mindenképpen látható volt, hogy milyen tevékenyek és ügyesek a szabadegyetem nőtagjai. És mintha annak ideje is elkövetkezett volna, hogy ökonomikus gondolkodásban és gyakorlatban annyira úttörő, ugyan protestáns alapítású intézmény, mármint az EPMSZ élén adott esetben katolikus vallású elnök is állhatna. Annál is inkább, mert a tagok között nem lebecsülendő számú katolikus is van. Végül, az elnökre háruló eddigi terhek is csökkenthetők lennének, ha megvalósulna az egészséges munkamegosztás, és a feladatok elvégzése többek között oszlanék meg, ami azzal az előnnyel is járhatna, hogy kisebb horderejű munkában nevelődne a tisztségviselők magasabb és felelősségteljesebb feladatokra. (Ez a csoportmunka és az ügyvezetői rendszer bevezetésével egyébként már megkezdődött.)

Enyhíteni kellene azon a felfogáson és érzületen is, amely eléggé gyakori, hogy csak az a munka végeztetik el jól és gyorsan, amelyet az elnök vagy más vezető lát el. A szabadegyetemnél is érdemes lenne kísérletet tenni a feladatok és tennivalók ésszerű megosztására. Talán kínál ez olyan eredményeket, mint az egyszemélyes vezetés. A szóban forgó társaság alapítói és öregjei körében olykor az a vélemény is hallható, hogy ha a hajdani vezetők helyébe újak lépnek, a szabadegyetem már nem az lesz, amelyet harminc évvel ezelőtt megalkottak és évtizedek alatt felvirágoztattak.

Valóban, nem lesz ugyanaz, hiszen minden nemzedékváltás a stílus és a munkamódszer változtatásával társul. Lehetséges azonban, hogy a következmény nem feltétlenül hátrányos, lehet előnyös is, mert az idők változnak, és a velük való lépéstartás olykor nem árt. A kísérlet megéri a fáradságot. Nélküle lassú sorvadással és elmúlással fenyeget a jövő. Ennek árnya volt észlelhető Torre Pellicében.

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetemet harmincesztendő fényes története arra kötelezi, hogy ne hagyja abba és ne csökkentse munkáját, és tevékenysége javát se telepítse át Magyarországra, mert a külhoni magyaroknak van szükségük rá, és eredendő hivatása is arra rendeli. Kívánatos lenne, hogy ne adja fel a létéért folyó küzdelmet, hanem találjon ötleteket és módszereket, amelyek révén a nehézségek legyőzhetőek, a sötét árnyak tovaszállnak és a sűrűsödő felhők eloszlanak.

Borbándi Gyula
München

Füzesgyarmat

Talán az év legszebb hónapja a május. Minden növény üde-zöld, egymásután nyílnak a szebbnél szebb virágok. Gyönyörű díszlet az anyák napja méltó megünnepléséhez.

Hagyományainkhoz híven most is megtartottuk az anyák napi ünnepséget. Templomunkat sok-sok virággal díszítettük fel.

Lelkészünk szavait idézve, Isten után a legdrágábbat, az édesanyákat köszöntöttük.

Lelkészünk a Bibliából a szeretet himnuszát olvasta fel. Utána szebbnél szebb költemények hangzottak el, váltakozva a Dalárda alkalomhoz illő énekeivel.

A versmondást óvodás és kisiskolás gyermekek kezdték, középiskolások, főiskolások folytatták. Volt egy nyugdíjas korú előadó is.

Balázi László lelkészünk a műsort úgy állította össze, hogy először az élő édesanyákhoz szóló hálát és köszönetet kifejező írások, majd végül a már halott édesanyákról írt költemények hangzottak el.

A versmondók virággal köszöntötték édesanyjukat, nagymamájukat.

A lelkész vésztői tanítványai furulyajátékukkal és énekléssel növelték a műsor színvonalát.

A bensőséges, meghatóan szép ünnepségnek sok résztvevője volt, zsúfolásig megtelt templomunk.

Pünkösdi ünnepére készülve áldozócsütörtökön is emlékezésre, imádkozásra hívogattak harangjaink.

A pünkösdi tartalmas prédikációt lelkészünk az Ap.Csel. 2-ből felolvasott igére építette fel.

Az Úrnak asztala megterítve várta az ünnepi istentisztelet résztvevőit. A Jézus életére és cselekedeteire emlékeztető szent jegyeket, a kenyeret és bort **Varga Andrásné** presbiterünk adományozta.

Köszönjük a hozott áldozatot.

Az ünnep varázsát keresztelési szertartás is emelte. **Kovács Lajos** presbiterünk fiának, **Lajosnak** második gyermeke a keresztségben **Laura Mária** nevet kapta. A lelkész Isten gazdag áldását kérte a gyermekre és szüleire. A szívvel-lelkel gyönyörködtető szertartásnak, a szülőknél, keresztszülőknél kívül a nagyszámú rokonság is tanúja volt.

Pünkösdi másodnapján is istentiszteletre hívogattak harangjaink.

Kora délután lelkészünk a Szociális Otthonban tartott istentiszteletet. Közvetlen utána Gyulára indult. A gyulai szórványban is e napon volt az ünnepi istentisztelet.

Gyula, 1999. 06. 09.

Kné. Romvári Etelka

Tavaszi ünnepeink

Ahogy a természetben, úgy gyülekezetünk életében is a legmozgalmasabb évszak a tavasz. A tavasz mint az örök megújulás, akár állandó jelzője is lehetne a Duna-Tisza közeli szórványgyülekezetnek, hiszen **Kelemen Miklós** lelkész évekként ezelőtt hosszú téli álomból ébresztette föl, és azóta a természeti képen túl, számokkal is kifejezhető fejlődés történt.

Ma, amikor mindenütt a lélekszám fogyásáról hallani, akár úgy, hogy kevesebben látogatják az istentiszteletet, akár hogy több a temetés, mint a keresztelő, Kecskeméten örömmel tapasztaljuk ennek az ellenkezőjét. Nem kerültem meg itt a kérdést, vajon miért nem tudnak a budapesti központban felvilágosítást adni ennek a gyülekezetnek a létezéséről, a lelkész személyéről, az istentisztelet rendjéről, amint az sajnos hazai és erdélyi érdeklődés esetében is előfordult.

Az egyházi élet gondjairól szállongó hírek és az előbb említett probléma árnyékában felértékelődnek a szívvel, lelkülettel amúgy is melengető események, melyekből szerencsére több is jutott ezen a tavaszon.

Első tavaszi ünnepünk a Húsvét volt, amikor huzamosabb idő után újra találkoztak a szórványgyülekezet tagjai, így az istentisztelet után hosszabban nyúlik a beszélgetés: hogy milyen telünk volt, hogyan bírták a tanyán abban a nagy hóban, mekkorát nőttek a gyerekek, kinek hogy megy a tanulás, ki mit ültetett már, hogy áll az építkezéssel, voltak-e odahaza...? Jölesik elidőzni ilyenkor kedves vendéglátó családok ünnepi asztalánál, amely alkalmak során erősödik együvé tartozásunk érzése is. Huszonnégyen vettünk úrvacsorát húsvétkor, amely „rekordnak” számít a gyülekezet eddigi életében, bizonyítva ezzel a hívek elkötelezettségét vallásuk gyakorlásában és lelkészünk kitartó, lelkiismeretes munkájának eredményét.

Már húsvétkor szemmel látható volt, hogy **Kisgyörgy Melindánál** hamarosan újabb jövevény érkezik, gyarapítva a családot és egyben unitárius közösségünket is. **Kelemen Miklós** lelkész nagy örömmel vállalta és végezte el az április 12-én megszületett **Bence** keresztelését, mely Kiskőrösön a csíkszeredai **Kirják** és a brassói unitárius **Kisgyörgy** család jelenlétében történt. Minden keresztelő öröm és ünnep is egyben, hát még ha egy esztendőn belül kétszer is megadatik, ahogy ennél a családnál. Isten éltesse Mindannyiukat!

Amíg a kis Bence húsvétkor még a világrajövetelre készült, két másik unitárius ifjú a pünkösdkor tartandó konfirmációra, amely szándékukat ekkor be is jelentették. A nagy távolság miatt a felkészítésben a lelkészen kívül komoly feladat hárult az édesanyákra is, akik szívesen vállalták azt. Hogyne vállalták volna, hiszen tudják, hogy a családi és egyházi életen kívül sajnos nem részesülnek a gyermekek vallás-erkölcsi nevelésben, amely nélkül pedig műveltségük, látókörük nemcsak hiányos, de értelmetlenebb, szegényebb lehet, és nehezebben igazodnak el a rájuk zúduló információáradatban. Ezért fokozott várakozás előzte meg a következő ünnepünket.

Azon a reggelen szinte mindenki felidézte saját konfirmálását, ki hogyan készült, mi volt a helyi szokás, ki mennyire izgult, amely utóbbinak semmi jelét nem lehetett a két konfirmandusban felfedezni. Bizonyára, mert nagyon határozottan, elegánsan, magabiztosan érkeztek az istentiszteletre, így csak utólag derült ki, hogy „dehogynem izgultak”? Izgalomra pedig volt más kellemes ok is, elférünk-e a gyülekezeti teremben?

Mert iskolapéldát kaptunk a családi szeretetből, összefogásból, hiszen erre az alkalomra Erdélyből a **Balázs** családhoz huszonnégyen érkeztek, a pár hónapos csecsemőtől a nagymamáig, a keresztszülők, testvérek, sógorok,

ÉLETÉBŐL

unokatestvérek fáradságot, kényelmetlenséget nem ismerve.

Óhatatlanul fölmerül a kérdés, vajon hol volt könnyebb magyarnak és unitáriusnak megmaradni? Itt, ahol agyonhallgatták és hazudták évtizedeken át a magyar történelmet, irodalmat, büntették a nemzeti gondolkodást, békepökök hirdették az ígét, vagy ott, ahol a nemzettudat, a magyar nyelv, a hit volt a megtartó erő. Tőlünk elvették az ünnepeinket is. Most, ezen a tavaszon visszakaptuk. Visszakaptunk valamit, ami hiányzott az életünkben, de hogy mennyire, az csak az ajándékozás pillanatában derült ki. Köszönjük kedves erdélyi testvéreinknek, hogy jelenlétükkel megtisztelték és megörvendeztették a gyülekezetet.

Orgonaszó és hangkazetta felváltva kísérte a hívek énekét, amely hangzásában már-már templomi hangulatot idézett. Igen, mindenki templomban érezte magát, ki-ki a sajátjában, ami otthon van, Kolozsváron, Tordán, Szentgyörgyön, Udvarhelyen, Balázsfalván vagy Erdély más szögletén, köszönve mindezt lelkészünk emelkedett hangulatú prédikációjának. A meghatottság könnyeit korai volt még letörölni, mert az ekkor következő konfirmálás újabbakat csalogatott a szemekbe.

Ott állt két tizennégy éves fiú, **Balázs Mihály** és **Szalontai Boldizsár**, akik a Kátéból feltett kérdésekre okosan, felkészülten válaszolva tanúbizonyságát tettek „felnőtté” válásuknak az unitárius egyházban, és a családtagokkal felvett úrvacsora által ez megerősítést nyert számukra.

Gondnokunk, **Balázs Mihály** konfirmációs emléklapot és ajándék könyvet adott át az ifjú konfirmáltaknak, megköszönve Kelemen Miklós lelkész e téren végzett munkáját, kiemelve, hogy első alkalommal került sor konfirmálásra Kecskeméten, amire ő külön is büszke, és arra buzdította a fiatalokat, hogy ismerjék meg honnan jöttek, hova tartoznak, azt soha el ne felejtsek, és maradjanak továbbra is ilyen jó gyermekeik szüleiknek, egyházuknak, nemzetüknek.

Sz. K. Zs.

Kecskeméten 1999. május 23-án az Evangélikus Egyházközség gyülekezeti termében konfirmált két ifjú Kelemen Miklós lelkésszel

Unitárius Nemzetközi Konferencia Magyarországon

Amint lapunk korábbi számában már beszámoltunk róla, az International Council of Unitarians and Universalists (Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa) 1995 márciusában, az USA-ban alakult.

Két évvel ezelőtti, egyházvezetői fórumán egyházunk képviselői hívták meg a szervezetet Magyarországra. A vezetőség örömmel vette a meghívást, és 1999 májusára felkértek minket a konferencia megszervezésére.

A MUE Elnöksége 1999 januárjában egy helyi szervezőbizottságot hívott életre, **Orbókné Szent-Iványi Iлона** főjegyző, **Mikó István** főgondnokhelyettes és **Kászoni József** részvételével.

Az ICUU konferencia 1999. május 4–10. között volt Balatonföldváron. Mintegy 22 nemzet 40 fővel vett részt az eseményen. Fontos megbeszélések történtek az ezredév küszöbén reánk váró teendőkről. Hogyan tudják a világ számos helyén élő unitáriusok erősíteni egymást hitben és lélekben. Milyen irányt vegyen ez az új nemzetközi szervezet?

Elhangzott, hogy fontos lenne egy főállású titkár, aki az ügyeket intézi.

Az előző vezetőség kétéves mandátuma lejárt. **Rev. dr. David Usher**, amerikai unitárius lelkész, aki a szervezet alapítója és eddigi elnöke volt, lemondott tiszteréről. Helyébe a közgyűlés **Rev. Jill McAllister**, amerikai lelkésznőt választotta meg új elnökének. Titkára az eddig is kitűnő munkát végző **Rev. Richard Boeke** lett. Az ötagú elnökségben kapott helyet **dr. Rezi Elek**, kolozsvári főjegyző is. A háromfős jelölő bizottságba beválasztották **Kászoni József**, budapesti lelkészt.

A sok fáradsággal járó szervezést felejtette a konferencia kimondhatatlan sikere, mely emelte egyházunk nemzetközi jó hírét.

Az angliai unitárius egyház vezetősége levélben mondott köszönetet a nagyszerű magyarországi szervezésért.

O. SZ. I.

A konferencia résztvevői

Pestszentlőrinc

Április 24-én, szombaton du. 17 órakor tartottuk záró szeretetvendégségünket. „Nemcsak nyelvében, hanem jelképeiben is él a nemzet” – címszó alatt.

Szász Adrienne gyakorló segédlelkész lélekemelő áhítata után, meghívott vendégünk **Pécsi Dániel** jelképtervező „A magyar szent korona és koronázási jelvények, továbbá a címer és a koronázási palást történeti múltja és jelképrendszere” címen, diavetítéssel egybekötve tartott mindannyiunknak tetsző és mindenkit megható értékes előadást.

Virág László, az ARS RENÁTA együttes karmestere, az előadáshoz illő régi zenével gyönyörködtette a nagyszámú hallgatóságot.

Szeretevendégségünk agapé-val zárult és igen nagy erkölcsi és anyagi sikert aratott.

Ezúton szeretném megköszönni minden közreműködőnek, hogy szeretetvendégségünket maradandó élménnyé tették.

1999. március 28-án, vasárnap de. 10 órától a Kossuth rádió egyházi adása a pestszentlőrinci templomunkból közvetítette a virágvasárnapi ünnepi istentiszteletet.

Rázmány Csaba lelkész népes gyülekezet előtti prédikációjának textusa János 2, 13–15, témája a legkézzelfoghatóbb Jánosi bizonyíték Jézus ember voltára vonatkozóan.

Az énekvezérei teendőket **Bácskai Ágnes** templomunk kántora végezte.

1999. május 16-án a vasárnapi istentisztelet keretében konfirmációi szertartást tartottunk, mely alkalommal templomunkban megjelent, és Isten és a gyülekezet előtt vallást tett hitéről két hajadon és egy ifjú, név szerint: **Császár Andrea**, **Császár Tímea**, ifj. **Gergely Felicián**.

Vallásunkat, melyet ez alkalommal először az úri szent vascsorával való élés által is megpecsételtek, kívánjuk, hogy mindhaláláig megtartsák, és sem magasság, sem mélység, sem jelenvalók, sem elkövetkezendők el ne szakítsák Egy Istenünktől és Jézus evangéliumától.

A konfirmálók, miután az orgona és a harang hangjai mellett letették az esküt és a konfirmációi fogadalmat, szeretettel fogadták a Magyarországi Unitárius Egyház egyházi és világi vezetőinek köszöntését. Az ifjakat köszöntötte **Bencze Márton** püspök, **Dr. Murvay Sámuel** főgondnok, **Molnár János** egyházközségi gondnok, a szülők részéről **Gergely Felicián**, aki egyházunk címer jelvényével ajándékozta meg az ifjakat.

A konfirmálók részéről ifj. **Gergely Felicián** köszönte meg a lelkésznek, hogy bevezette őket vallásunk örök értékű titkaiba.

Kívánjuk a szeretett, megkonfirmált ifjaknak, hogy a gondviselő Isten áldása legyen életünkön és szeretett családjuk életén, hogy fújjon mindig hátuk mögül a szél, legyen előttük jól kitaposott az út, az eső puhán essen földjeikre, a Nap melegen süsse arcukat, és amíg az úr asztala mellett ismét találkozunk, hordozza őket tenyerén az Isten.

K. CS.

Konfirmáció Pestszentlőrincen

A gyulai szórvány hírei

A gyulai szórványban pünkösöd második napján volt az ünnepi istentisztelet. Az úrvacsorai szent jegyeket, a kenyeret és bort **Sóti Frigyesné** adományozta. Ezzel is emlékezve férje halálának évfordulójára. Ezen a napon emlékeztünk meg anyák napjáról is, köszöntésükre gyönyörű költemények hangzottak el.

Istentisztelet után lelkészünk felolvasta a Magyarországi Unitárius Egyház Elnökségének határozatát. Az Elnökség e határozatban, kérésünkre, a szórvány gondozásával **Balácsi László** füzesgyarmati lelkészt bízta meg 1999. május 1-től. A határozatnak nagyon örültünk, ezzel a 30 évi szünet után újrakezdett igehirdetés engedélyezve van.

Lelkészünk felolvasta azt az adománylevelet, melyben **Schmidt Jánosné Szóts Piroska** (volt gyulai lakos) és férje **Schmidt János** 5 db Unitárius Enekeskönyvet ajándékoz a gyulai szórványnak.

Romvári Etelka ismertette, hogy **Szóts Lászlóné** lányán keresztül visszajuttatta a szórvány régi se-lyemdamaszt úrasztal-terítőjét. Az ünnepi úrvacsoravételhez már ezzel a terítővel terítettük le az asztalt.

Balácsi László a szórvány életének továbbviteléhez tisztségviselő választását javasolta. Gondnoknak **Kispálné Romvári Etelkát**, jegyzőnek **Gyarmathy Zsoltot**. A jelenlévők és az érdekeltek a megbízást elfogadták. Az istentisztelet idejéről a jövőben is értesítést kap minden ismert unitárius és szimpatizáns.

Öröm volt hallani a kötetlen beszélgetés közben elhangzó terveket, elképzeléseket.

Kérjük a mindenható Istent, segítse munkánkat, hogy ebben a sokfélekezetű városban szórványunk megmaradjon, gyarapodjon.

Gyula, 1999. 06.10.

Kispálné R. E.

A harang hívó szava

Sokak bölcsőjét ringatták Erdélyben azok közül akik a mai napon – 1999. június 13-án – összesereglettek a győri unitárius egyházközség telkén felállított harangláb körül, hogy részesei lehessenek a felemelő konfirmációs (hitben való megerősödés) ünnepségnek. Megtisztelő jelenlétével és szolgálatával új értelmet és lendületet adott az egyházközség életének **dr. Szabó Árpád**, Erdély unitárius püspöke (Kolozsvár) és **dr. Orbókné Szent-Iványi Ilona**, egyházi főjegyző, püspökhelyettes (Budapest).

A természet nagy templomában jelen voltak az őslakos és nem őslakos unitárius hívek és nem hívek, annak bizonyosságául, hogy a jövőbe vetett hit és az együvé tartozás felemelő érzése és tudata olyan megtartó erő, amely kiállja az idő és a történelem viharát.

Valamennyien büszkék voltunk és vagyunk a bátor kiállású konfirmálókra és konfirmáltakra, akik tanübi-

Konfirmáció Győrben

zonyságát adták az egyház iránti elkötelezettségüknek. Meggyőződésünk szerint ők a jövő zászlóvivői, hitük bátor védelmezői és a nemzet megtartó erői. Bízunk bennük. Útravalóul azt kívánjuk, hogy kerüljenek ki győztesen az önmegvalósításukért vívandó kemény küzdelemből, életerejüknek és életviseletüknek legyen sodrása a hit világában és az országépítő munkában, figyelve a harang hívó, múltat idéző, jövőbe mutató és mozgósító erejű hangjára.

Az emlékezetbe ágyazódott harangszó kísérté el, bátorította és hazahívogatta a vorkutai és más fogolytáborokban sínylődő magyar katonákat. Egyeseknek sikerült átvészelnii a hosszú évtizedig tartó rabságot, és itt a győri unitárius zarándoklaton is kicsordult a könnyük a harangszó és szülőfalujuk nevének hallatán. A nagy többség nem érthette meg ezt a fölemelő pillanatot, és a lelkükben zsongó harangszó kísérté el utolsó útjukra.

Ez alkalommal is hálatelt szívvel mondunk köszönetet a hajdúszoboszlói **Oborzil Gyulának**, az általa adományozott harangért, amely betölti nemes hivatását.

Az ünnepség sikeréhez nagymértékben hozzájárult a győrszentiványi „József Attila” dalegylet, **Lőrincz Ildikó**, a Magyarországi **Dávid Ferenc Egylet** budapesti főtitkára, a budapesti **Valentin Trió kamarazenekar**, az Észak-Nyugat Dunántúli unitárius és az unitarizmushoz közel álló művészek kiállításával egybekötött bemutatkozása, a likócstelepi polgárok önzetlen segítsége, valamint a győri unitárius egyházközség lelkipásztorának jó hitoktatói és szervező munkája.

Megszívlelendő tanulsága a konfirmációs ünnepségnek, hogy: **EGYSÉGBEN AZ ERŐ!**

Sárvár, 1999.06.16.

Sófalvi Ferenc

Nagy Ignác utca

Egyházközségünk életéről elmondható, hogy vasárnapról-vasárnapra szép számú gyülekezet jön Istentiszteletra.

Ezen kívül az alábbiak történtek:

Ebbe az időszakba esett pünkösd ünnepe. Az úrasztalát megtérítettük, s ilyenkor láthatjuk, hogy még jelentősebben többen jönnek ünnepet szentelni, mint normál vasárnapokon. Pünkösdkor kereszteltünk is – néhai **R. Filep Imre** püspök úr dédunokáját, **Bencét**, válják jó unitáriussá.

1999. június 6-án családi vasárnapot tartottunk, meghívtuk az 1991 és 96 között született gyermekeket és szüleiket. A gyülekezeti teremben volt a vendégség. **Kászoni** tiszteletes úr imát mondott, majd mesét olvasott a gyerekeknek. A gyerekek ezután verset mondtak, énekeltek, közös játékokat játszottak **Muszka Ibolya** nével együtt, jól érezték magukat.

A pünkösdöt követő vasárnap volt a konfirmálás. Nyolc ifjú ember tett hitet vallásáról. Alaposan elejétől a végéig ismertették a Kátéból tanultakat. Úrvacsorát szüleikkel és hozzátartozóikkal együtt vettek. Végezetül főtisztelendő **Bencze Márton** püspök úr áldotta meg az ifjakat, a Konfirmálási Emléklapon kívül egy-egy bibliát is adott a gyerekeknek.

A tanév befejeztével, – már hagyományossá váló – erdélyi utazásra vitte Kászoni tiszteletes úr a konfirmáltakat. Ebben az évben Torockó környékén voltak, becsülettel megmászta az 1200 m magas Székelykövet is. Sok élménnyel tértek haza, jól érezték magukat.

A tanévbúcsúztatót a bibliakörben is megtartottuk. **Vékás Domokosné, Julika** hívta meg a társaságot otthonába, és látta vendégül a több mint 20 fő jelenlevőt. Lelkünk ápolásáról három lelkész is gondoskodott **Kászoni József** és **Miklósi-Vári Katinka** lelkészeken kívül megtisztelt minket, **Orbókné Szent-Iványi Ilona** főjegyző asszony is. Háziasszonyunk nagyon finom és nagyon nagy traktát adott. Kora délutántól késő estig voltunk együtt. E helyt is köszönjük **Julikának** a vendégséget.

Esküvőről is írunk: az előző újságszámomban már tudattuk, hogy **Dr. Goda Vera** és **Szarvas László** templomunkban házasságot kötött.

Vera néhai **Dr. Ferenc József** püspök úr unokája. Sok boldogságot kívánunk nekik. A másik esküvőnk résztvevői **Montágh Balázs** és **Csörnyei Marianna**, ők nem voltak eddig unitáriusok, de örömmünkre Balázs már régóta hozzánk jár Istentiszteletra, és esküvője előtt hitet tett unitárius vallásáról. Balázs édesapja **Montágh Imre**, az a nyelv- és beszédtanár volt, akit az ország népe még most is, sajnálatos halála után is szeretve tisztel. Kedves Marianna és Balázs, legyen áldott az együttélésetek!

Július 4-én istentisztelet keretében emlékeztünk néhai **Patakfalvy Sámuelné**, szül. **Csiky Klára** testvérünkre, aki július 6-án lett volna 75 éves. Ebből az alkalomból gyermekei, férje, unokái és a gyülekezet állított emléket a megboldogultnak, aki **Dr. Csiky Gábor** püspöki helynök, a Hőgyes Endre utcai Misszió Ház létrehozójának gyermeke volt.

Budapest, 1999. július hava
Aradi Ferencné

Konfirmáció a Nagy Ignác utcában

Protestáns örökségünk

Mindenért hálát adjatok (1Thessz 5,18)

Az évezred végéhez közeledve, mindenekelőtt hálát szeretnék adni Istennek, aki vezette népünket, egyházainkat az elmúlt századokban. Hálával gondolunk a reformátorokra, akik hazánkba is elhozták a reformáció ajándékait, és sokat tettek anyanyelvünkért, nemzeti kultúránkért, és követőikre, akik ezt az örökséget évszázadokon át ápolták. Meghajtjuk fejünket azok előtt, akik életüket adták vagy életüket kockáztatták hitükért, nemzetükért, a magyar szabadságért. Büszkék vagyunk azokra, akik a viharos évszázadokban is tovább adták hitüket és áldozatvállalásukkal templomokat, iskolákat, szeretetintézményeket hoztak létre és működtettek.

Isten kegyelmében és segítségében reménykedve tekintünk az új évezred elé, „Mert nagy az Úr szeretete irántunk, és az Úr hűsége örökké tart” (Zsolt 117,2)

Az Országos Protestáns Napok Szervező Bizottsága

A fenti közlemény kibocsátásával megkezdte a Szervező Bizottság idej munkáját.

Az Országos Protestáns Napokat 1999. október 22–31. között tartjuk meg.

Néhány fontos feladatot már most el kell kezdeni valamennyi protestáns egyházban, hogy mindenképpen ékesen és jó rendben történjenek.

Központi rendezvények idén is lesznek. A **Protestáns Kulturális Est** október 24-én este 6 órai kezdettel a Pesti Vigadóban lesz. Erre a rendezőség ingyenes jegyeket bocsát ki, mint az előző években is, ezek nélkül nem lehet belépni. A jegyeket előre kell igényelni az Ökumenikus Tanács Irodájától (1026 Budapest, Bimbó u. 127.). Az igénylést minél előbb kéri az iroda, de legkésőbb **1999. szeptember 3-ig!**

A központi rendezvények sorában a budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetemen rendezik meg az **Egyháztörténeti Fórumot**, október 27-én. Erre szabad a belépés mindenkinek.

A **központi Reformáció Emlékünnepélyt** október 31-én, vasárnap este 6 órakor, a Metodista Egyház új központjában (1032 Budapest, Kiscelli u. 73.) tartják, ahol *D. Szabik Imre* evangélikus püspök, az Ökumenikus Tanács alelnöke tart igehirdetést, és *dr. Márkus Mihály* református püspök, az Ökumenikus Tanács elnöke, pedig előadással szolgál.

Az Országos Protestáns Napok azonban nemcsak központi rendezvényeken zajlanak. Ezúton is kéri a Szervező Bizottság, hogy gyülekezetekben, iskolákban, egyházi intézményekben tartsanak megemlékezéseket. Ökumenikus istentiszteletek, zenei és kulturális események, sportvetélkedők, ifjúsági, énekkari találkozók különböző formákban alkalmasak lehetnek a testvéregyházak népének összegyűjtésére, közös ünneplésre.

FONTOS! Már most tervezzék meg gyülekezetek és intézmények a találkozó pontos idejét, témáját és mielőbb jelentsék be az Ökumenikus Tanács Irodájának fenti címén. Ez évben is készítünk programfüzetet. Az lenne kívánatos, hogy ebbe az egész ország területén megrendezésre kerülő alkalmak mind belekerülhetnének. Ezért a kérés, hogy a rendezvény helyét, időpontját, témáját 1999. szeptember 3-ig jelentsék be az irodába. Eddig az időpontig lehet jegyeket igényelni és a rendezvények hírét beküldeni!

Tóth-Szöllős Mihály
a szervezőbizottság elnöke

A Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat 1999. évi közgyűlése a miniszterelnök feleségének részvételével

A Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat 1999. június 3-án csütörtökön, 15.00-kor tartotta szokásos évi Közgyűlését. Az ülésen a résztvevők áttekintették a Szeretetszolgálat 1998. évi tevékenységét, és elfogadták az 1999. és 2000. évre vonatkozó terveket.

A Közgyűlésen a Szeretetszolgálatot alapító protestáns történelmi egyházak lelkesi és világi vezetői, valamint a magánszemélyek képviselői vettek részt. Ezen kívül az eseményt jelenlétével is megtisztelte **dr. Lévai Anikó**, a Magyar Köztársaság miniszterelnökének felesége is, aki önkéntesként a Szeretetszolgálat számos segélyakciójában közreműködött.

A Közgyűlésen részt vett **Orbókné Szent-Iványi Ilona** főjegyző, a MÖSZ kuratóriumának tagja.

Nagy Ákos